

CTIVO PRO TRAMPSKY LIU

FOTOTEKA

ročník:

číslo:

Tapi:
DVOJICE

Seděli na schůdkách na nádraží,
opření o sebe a spali,
nebo snili.
Z čekárny by je vyhodili
(ani se jim tam nechtělo)
a neradi, že přešlo
a že už začínalo svítat.
Čekali na svůj vlak,
Co na tom, že neznali směr,
Chtěli jen kousek jít,
nak jít,
a hlavně nepospíchat,
a usnout v travě navečer,
Neměli adresu
a psát neměli komu.
Byli jen dva,
a kterýkoli vlak je vezl domů.

WOODCRAFT

E. T. SETON ČERNÝ VLK

W O O D C R A F T značí česky Lesní moudrost či zálesáctví. Jeho tvůrcem byl americký spisovatel, malíř a pedagog Ernest Thompson Seton /1860 - 1944/, který ve své knize Birch Bark Roll /Svítek březové kůry/ mimo praktických tábořnických rad rozvinul i mravní zásady woodcrafterského hnutí, vyjádřené čtyřmi světly: **K r á s a - P r a v d a - S í l a - L á s k a**, jež vyzařují z Velkého Ducha; jeho symbolem je oheň.

Světlo krásy připomíná: Buď čistý, ty i místo, kde žiješ.

Znej a cti své tělo. Je to chrám Ducha.
Buď přítelem divočiny.

Buď ochráncem lesů i květin a zvláště dej pozor na oheň.

Světlo pravdy připomíná: Čestné slovo je svaté.

Hraj poctivou hru - ledabylá hra je zradou.

Cti Velkého Ducha a měj v úctě i zbožnost jiných.

Světlo síly připomíná: Buď odvážný. Odvaha je největší ctností. Mlč, když mluví starší, a i jinak buď skromný.

Poslouchej. Poslušnost je první tvou povinností.

Světlo lásky připomíná: Buď laskavý. Vykonej denně aspoň nezištnou službu.

Buď ochotný. Přičiň se.

Buď veselý. Snaž se být rád na světě.

Tyto zásady mají dodnes trampům co říci. Symbol Lesní moudrosti se stal prakticky i symbolem trampského hnutí. Nedá se samozřejmě tvrdit, že na ně měly vliv pouze tyto zásady a ideje - mnoho dnešních trampů vlastně ani neví přesně, o co se v zásadách Woodcraftu jedná. Proto snad bylo dobré to na této stránce připomenout.

SETONŮV W.: střech bílý, nohy zelené, TRAMPSKÝ W.: modrý s čer.-bíl. n.

V R A C Í M S E N A S T A R Á M Í S T A

Taková trochu větší hromada kamení
a lidí se do toho kopce škrábou
a ani je nenapadne přemejšlet nad tím,
že vlastně někde docela blízko,
docela malounký kousek
někdo ztratil pířko,
kousek zapomnění,
někde hluboko ryje krtek
a lidí se do toho kopce škrábou,
a najednou jim to připadá jako cesta na měsíc,
polévá je horko,
prosakuji jim kapičky potu,
těžce oddychují,
škrábou se do toho kopce a těší se,
jak to bude prima, až budou nahoře pít čaj
a povídat si o tom, jak šli minule.
Ale dojdou nahoru,
a nečeká je tam nikdo,
ani horký čaj, ani vzpomínky,
ale čeká je tam hromada jiných
mnohem nepříjemnějších věcí.
Ten strom, co tu byl uprostřed, už tu není;
někdo ho prostě podsekal,
uťal mu všechny ruce a nohy
a na místě, kde stál dřívě,
je už jen chlupatý dřevěný pomník.
To krásné ohniště už tu taky není,
ale jsou tu čtyři šeredné díry,
spálená kola jako po napalmu,
kolem dokola se tu válejí plechovky
a mastné papíry.
A ti lidé se do toho kopce škrábou,
teď si myslí, že marně,
a když to všechno dají do pořádku,
přijde hajnej a řekne:
Ven - já vám dám, dělat mi tu svinčík!

Jistě není nic vyjímečného, když si tramp přibalí do US - torny nebo teletiny nějakou tu konzervu či gábl jinak **zabaleny** např. ve skle. Taky je zcela víc než obvyklé, že toto vše /až na obal/ zgabluje. No a jsme u toho! Co s prázdnou plechovkou?! Tramp jakožto ochránce přírody /aspoň většinou/ vezme plechovku, kanadou ji zplacatí a šoupne tu či onde tak, aby na ni nebylo vidět. Každý ví, že se trampuje už nějaký ten pátek a že těch campů není zase tolik, abychom se opět nevrátili na ten starý. Pak se může stát to, co se stalo i mně, že budete zas chtít zlikvidovat nějakou tu plechovku, a ejhle! Ona už tam jedna je! Jdete dál, hrábnete lopatkou - a sakra - tam jsou další tři! Nebyla to jen má zkušenost, a tak se daly trampské hlavy dohromady a dohodly se na tom, že všechny sklenice, plechovky a podobné ostatky budeme vozit domů a tam je s klidným svědomím hodíme do popelnice. V žabradle se vždycky to místo najde a bez obavy jsou ty plechovky bezvýznamným zatížením. Pokud se jedná o větší podniky jakými jsou potlachy, různé sleziny a všelijaká setkání, neměl by být pro pořádkující osadu velký problém sehnat nějaký ten igelitový pytel a upozornit na to kamarády. Po skončení akce se vždycky někdo ochotný najde, který s těmi odpadky rád pomůže. Ušetříme si tím nejen práci s hledáním místa, kam lze ještě plechovky zakopat, ale i všem dalším pomůžeme udržet krásnou přírodu na úrovni.

A H O J !

T.S. H., Havířov

Výzvu kamaráda H. jsem četl na několika ohních, potlachách a slezinách. Všude měla velkou odezvu a většina posluchačů se k ní horlivě hlásila. Vyskytly se sice hlasy, že se odpad z měst vyváží stejně zase do přírody, a že to nemá tedy cenu zbytečně si špinit žracák, nehledě k tomu, že v létě budou zbytky jídla v plechovkách zapáchat. Odpověď těmto pochybovačům je snadná: Městský odpad je vyvážen na státěm schválené zavážky, a je věcí státu zajistit po ukončení závozu splynutí zavážky a okolní krajiny zavalením hlínou, osázením vhodnými kulturami apod. Rozhodně je plechovka v popelnici daleko lépe uklizena, než pod pařezem v lese. A aby zbytky potravin nezapáchaly, lze plechovku vypálit, a znečištění žracáku zabráníme tím, že si na plechovky a jiné odpadky budem brát igelitový pytel.

Myslím si, že by se k výzvě kamaráda H. měli přidat všichni trampové a že by měli usilovat, aby se tato praxe objevila i u jejich rodičů automobilistů. Byl by to způsob, jak tento zvyk nenápadně vnutit alespoň části těch, kteří nám zatím pohazují papíry, plechovky a láhve od nápojů a saponátů volně po lesích - těch, kterým říkáme padouři. Přidejme se k výzvě kamaráda H.!

A H O J !

T.S. C., Praha

=====

KAMARÁDE, ŽÁDÁME TĚ, přečti tuto výzvu na slezině svojí osady, dej ji pardům z jiných osad, pověs ji na svém campu, pošli ji kamarádům do jiných míst republiky, vyvěs ji na nádraží, ze kterého pravidelně vyjíždíš, zkrátka postarej se o její rozšíření jakýmikoliv zákonnými prostředky, a hlavně jí sám zásadně dodržuj.

Uděleš tím dobrý skutek pro prodloužení života MATKY PŘÍRODY.

D ě k u j e m e t i !

T O T E M

nepřekleďni!

C a n c á k

Steč listů vázený
 ve vazbě vzpomínek.
 Co šitý nití chladných rán
 z konce - ta je z pavučiny slunce.
 Steč listů vázený
 ve vazbě vzpomínek.
 Spalenina v dlani,
 otlačená ramena,
 kour táboráků.
 O popsaných míst
 k tobě znovu promlouvají lidé,
 co jsi potkal na stezkách
 toulavého mládí.
 Tečen, dva,
 s měsícem po stránce.
 Dny, měsíce, roky.
 A najednou - konec.
 Co dělá?
 Nepopsané listy voní zelení.

S e t k á n í

"Dobrý den, slečno!
 Co je s váma?
 Tak krásnej večer,
 a vy sama."
 Usmála se jen pohrdavě.
 "Ve vsi je teďka zábava,
 a potom třeba do rána
 můžete zůstat mezi náma.
 Byla by správná kanada."
 Koukla se na mě zpod obočí.
 Na zádech divnej těžkej ranec.
 Že jí to záda neotlačí.

"Nebo snad máte nějakou známost?
 Tak ať jde taky,
 míst je dost."
 Úsměšek zjihn v její tváři.
 Koukám jak blázen,
 že jí září
 oči jak slunce na obloze.

Otočím se a - pánbůh s námi!
 Za mnou stál kluk.
 Šírák a vousy, taky ranec,
 no bejt tu sám, tak už jsem pryč!
 A ona na něj klidně kouká.

Pak padlo někdy divný slůvko,
 žádněj polibek - jen stisk ruky,
 a vykročili stejným směrem.
 Kam? Snad za svitem měsíce...
 Taková divná dvojice.

M a l í ř

Štětceem z ranních mlh
 nanáší malíř barvu dnů
 a plátno nebe.
 Zelenou cest,
 zpěv ptáka,
 a dou všednost.
 Jan sem tam nechá místo
 pro modř oblohy.
 A tvoří dál.
 Malou barvu lásky,
 volnost,
 ruku, dělicí se o poslední cigaretu.
 Stojím pod tím plátnem,
 zasnu
 a je mi zima.
 Malíř se totiž jmenuje
 slitaní.

K i d : TĚ NOCI SVÍTILY HVĚZDY

"Táhni, povídám!" Vztekly bolestí a hanbou jsem plivl do trávy.

"Táhni, ať už tě nevidím!"

Noha mě ukrutně bolela. Stáhl jsem si ji obvazem, který byl nyní od trávy. Vypadalo to na zlomeninu. Šli jsme ten den po turistické stezce a mne napadlo zkrátit si cestu výstupem na skálu. A muselo se to stát. Zrovna mně. Sletěl jsem a v noze mi ruplo. Nemohl jsem se na ní postavit. Vztekal jsem se, on se na mne vždycky podíval, neříkal nic. Jen mi šel pro vodu, slyšel jsem, jak jeho boty haraší v kamení. Vztekat se mohl on.

Vrátil se s vodou, sedl si na skalní výčnělek a mlčenlivě se díval, jak si obvazuju ránu.

Kdyby alespoň nadával, hádal se, ale on nic.

"Tak sakra, jdi už pro někoho!"

Zase nic neřekl, jen se zvedl a šel někam dolů. Zase jsem slyšel, jak haraší kamení. Dlouho se nevracel. Napadla mne ošklivá myšlenka - co když se urazil a odejel, nechal mne tady, za chvíli bude noc. A v horách je zatraceně chladno.

Vrátil se po dlouhé době, na zpoceném čele mu stály krůpěje potu. Přinesl velkou otep dřeva. Bez jediného slova vyňal svůj nůž opatřený pilkou a jal se řezat suché větve na malé díly. Pracoval usilovně, těžce oddychuje. Když byl hotov, již se stmívalo. Hodil na zem svou pokrývku. Byla již skoro noc, na nebi zářily první hvězdy. Když jsem konečně ležel zahalen v pokrývkách u malého ohně, přiložil poleno a řekl mi: "Brzy přivedu pomoc."

Než odešel, alil uvařený čaj do mé termosky.

Slyšel jsem, jak se vzdaluje dolů po svahu. Jeho boty harašily v kamení. Zvuk kroků se vzdaloval, až utíchl docela. Oheň dával příjemné teplo, bolest v noze se tišila. Ležel jsem a díval se nad sebe. Nebyl jsem opuštěn, tam někde dole jde nocí můj kamarád. Než odešel, přiložil na oheň. Té noci svítily hvězdy.

V e č e r y

Viděl jsem večery ve vinárnách ,
kde snobové platili za všechny ,
byli chytří a moudří ,
že z toho pozvraceli bar ,
kde dělníci s vejplatou hráli si na pány světa ,
jejich světa plného krásnejch skleniček ,
létajících vzduchem .

Viděl jsem večery v krčmách ,
kde smrděly záchody ,
pivní výpary
a pravda z huby spolustolovníka ,
kde vožrelej šenkýř s cigérem
řval sprostý slova pro radost .

Viděl jsem večery v rodinách ,
kde lidi nemaj si co říct ,
zábavu nahradil obdelník
světýlkující vobrazovky
a nesmí se mluvit kvůli
hlavnímu hrdinovi
bezejmenného filmu .

Viděl jsem večery v kasárnách
plný kamarádů, nudy ,
zákazů, povolení
a hvízdání píšťaly dozorčích .

Viděl jsem večery pánů ,
podřízenejch
i vězňů .

Pak jsem utek k večerům
strávenejm s vohněm
zatracení .

SLAVNÁ DOBA

JEZDCŮ

FRANTA DOSTÁL

Poney Express je krátká, ale zato slavná doba v historii poštovní přepravy Dalekého Západu. Poney Express založili tři muži: Russel, Mojors a Waddel v době, kdy ještě transkontinentální železnice nespojovala východní a západní část americké Unie. Normální poštovní dopravu obstarávaly dostavníky, ale pro přepravu rychlých listovních zásilek byly příliš pomalé. Proto musel vzniknout Poney Express, který obstarával dopravu zpráv z missourského městečka St. Joseph až do Sacramento v Kalifornii. Celou trasu dvou tisíc až tři tisíc kilometrů, vedoucí nebezpečnou pouštinou, překonávali jízdní kurýři zprvu za deset, později za necelých osm dní! Jedinou jejich výstrojí a výzbrojí byla brašna se zásilkami, suchary, slanina, láhev s vodou a samozřejmě nůž a dva revolvry. S tímto vybavením projížděli úseky dlouhé až sto devadesát kilometrů průměrnou rychlostí šestnáct kilometrů za hodinu. Jistě úctyhodný výkon, uvážíme-li, že jezdci Poney Expressu jezdili za každého počasí, že pro ně neexistovala noc ani den,

stezky, kudy vedla jejich nebezpečná cesta, byly napřed prozkoumány a každých dvacet kilometrů byly zřízeny opevněné stanice, vybavené konmi na střídání, potravinami a hlídané ozbrojenými strážci. Na cestě byl ovšem jezdec Poney Expressu sám a mohl se spolehnout jen na své revolvry a hlavně koně. Často byl odpočatý a čerstvý kůň jeho jedinou záchranou před Indiány, pro které osamělý jezdec představoval snadnou kořist. Koně se měnili na každém šestnáctém, dvacátém čtvrtém nebo třicátém druhém kilometru. Záleželo na terénu. Výměna koní nesměla trvat déle, než dvě minuty. Jezdec se před příjezdem na stanici chlašoval zvukem trubky, aby měl vše připraveno. Jednotliví poslové se snažili překonat navzájem v rychlosti a pak doba výměny bývala často ještě kratší.

Poney Express zahájil své jízdy 3. dubna 1860. Jeho prvním jezdcem byl William Richardson, který mezi prvními listy nesl i dopis tehdejšího presidenta Buchanana guvernérovi Kalifornie. Do dějin Poney Expressu se zapsal i šestnáctiletý William Cody (později známý Buffalo Bill), který převzal i úsek druhého posla, jehož zabili Indiáni a urazil tak úsek 324 mil a vystřídal dvacet koní. Největšího rekordu dosáhl Bill Haslam, který zdolal úsek 370 mil za dramatických podmínek a za celou dobu nespal ani jedenáct hodin.

Na začátku získal Poney Express stovku mužů, kteří byli denně ochotni riskovat svůj život za sto padesát dolarů měsíčně. Byli vybíráni velmi pečlivě, rozhodoval zdravotní stav i váha uchazeče. Přednost byla dávana mužům bez rodin.

Indiáni byli čím dál dotěrnější, odvažovali se nejen na jezdce, ale přepadali i stanice a loupili koně. Pánové Russel, Mojors a Waddel se obrátili na vládu s prosbou o vojenskou pomoc při ochraně trati. Jednání se však bohužel protahovala, a tak Poney Express ani ne po dvaceti měsících propustil své jezdce. Největší ranou pro ně ovšem bylo zřízení telegrafní linky, jež byla dohotovena napříč celým kontinentem v r. 1861. A tak musel před technickým rozvojem ustoupit i Poney Express. Telegrafu ani pozdější železnici Union Pacific konkurovat nemohl. Skončil finanční ztrátou, ale zapsal se odvahou a statečností svých jezdců do historie amerického Západu.

Když do poustiny chceš dopis psát,
Poney Express musíš znát,
plný stáje konů zlých
a tři sta jezdců poštovních!

Winchestrovku nesmíš mít,
je moc těžká k sedlu vzít,
dopisy má místo ní
rychlojezdec poštovní!

Každý ten jezdec musí být v sedle doma,
s koněm dojet, projet - i když hoří Arizona,
sám si musí hledat cestu svou - jipi joul
Divídy klap, divídy klap,
divídy klap zní rovinou...

JUPÍ JOU !!!!!!!!!!!!!!!

MACKY, SEM TI ZAVÁZÁM,
VOD TÝ DOBY, COS MĚ NAUČIL
STÁHNAT VĚTMA, MÁM SILNÝ
ÚSPĚCHY U ŽENSKÉJCH !

NU, SOUSEDE, UŽ JSEM VÁM UKÁZAL,
VŠECHNU FLÓRU I FAUNU SVÉ ZAHŘÁDKY
A TEĎ VÁM EŠTĚ UKÁŽU, JAK VYPADÁ
NALET NA BLBY !

H
O
N
Z
A

V
Y
Č
I
T
A
L

T
O
H
E
K
U
L
O
V
E

J E N P R O T O

Hej, tuláku
cos dřel, krad a čpěl špínou brlohů
který se pral o skývu chleba se svými dětmi
a prohrál jen proto, aby neplakaly

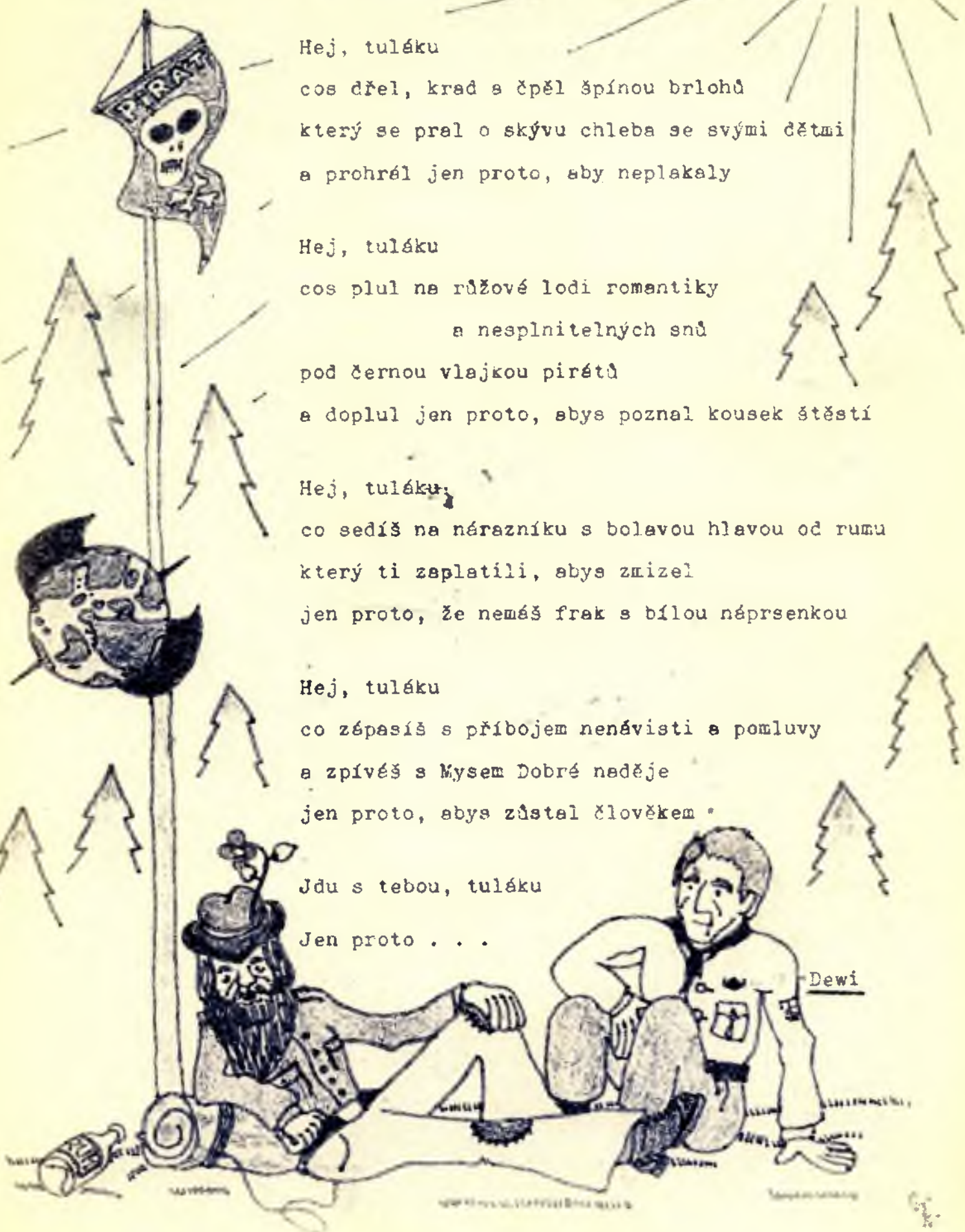
Hej, tuláku
cos plul na růžové lodi romantiky
a nesplnitelných snů
pod černou vlajkou pirátů
a doplul jen proto, abys poznal kousek štěstí

Hej, tuláku,
co sedíš na nárazníku s bolavou hlavou od rumu
který ti zaplatili, abys zmizel
jen proto, že nemáš frak s bílou náprsenkou

Hej, tuláku
co zépasíš s příbojem nenávisti a pomluvy
a zpíváš s Mysem Dobré naděje
jen proto, abys zůstal člověkem *

Jdu s tebou, tuláku
Jen proto . . .

Dewi

Seděl jsem na cestě mezi Brnem a Olomoucí, bolely mne nohy a záda. Vyzul jsem se a batoh položil do trávy, posadil se na mez a rozhodl se spíš umřít, než udělat ještě jediný krok. Auta mě přezíravě míjela a nastal večer. Začal jsem tichoulince umírat.

Prachem se šoural ke mně stařeček, vypadal velice dobrotivě. Privil jsem k sobě, že raději počkám s umíráním. Dědeček ve své dobrotě by mne jistě naložil na záda a odvedl do nejbližšího pohřebního ústavu. Neměl jsem to srdce, prostě.

Posadil jsem se, děda přišel na doslech a pozdravil se se mnou.

-Ahoj-řekl. Nemáš cigaretu, kamaráde? - Zatmělo se mi před očima.

-Jakže, - pravil jsem, - snad nejste taky tramp, kmete?

- I jsem, - pravil, - jistěže jsem, hochu. A pročpak tu nemáš ohýnek?

- Já tady umírám, - řekl jsem dle pravdy. - Bolí mne nohy a záda, nikdo mě nechce svézt. Jestli se chcete ohřát, udělám oheň. A kampak to jdete?

- Ale, - pravil - nevím sám. Jsem na vandru.

- Toto! A kde máte náčiní?

- Tady. V kapse. - Vytáhl z kapsy usárničku, zamával mi jí před očima a usárna se rozrostla do normálních rozměrů.

Padl jsem na kolena, neboť poznal jsem v člověku před sebou trampského boha, kterému starší přezdívali Pajda. Nezjevil se na světě, pokud je mi známo, už dobrých 50 let. Rychle jsem nasbíral něco třísek a zapálil oheň. Očistil jsem místo a vyzval jej k usednutí. Pajda něco zamumlal a u ohniště zjevily se dva krásné čisté pařezy. Posadili jsme se, Pajda začal vařit.

- Pročpak si taky něco nevykouzlíte? - optal jsem se.

- Vydědím tě z trampské obce, budeš-li klást tak pitomé otázky. Jen co si člověk udělá sám, vlastníma rukama, to mu může chutnat a potěšit jej.

Děda dovařil a najedli jsme se. Umyl jsem nádobí v potoce a složil mu jej do usárny. Zamával jí, usárna se zmenšila a děda ji schoval do kapsy. - Tak - pravil - najedl jsem se a půjdu. Vzal bych tě s sebou, ale jsem samotář. A protože nechci, abys umřel, dám ti takové kouzlo. Co si budeš přát, se ti vyplní. Ahoj! - dořekl a zmizel.

Nadával jsem na pitomé vtípy. Aspoň kdyby něco zastavilo, myslil jsem si. Ozvalo se úpění brzd, zastavil u mne automobil. Dlouhovlasá řidička kynula mi, abych nastoupil. Oheň a pařezy zmizely. Cbul jsem se rychle a sbalil své věci, usadil se a vyjeli jsme.

- Kam jedete? - otázala se mne. - Směrem na Olomouc, - řekl jsem.

- Já taky. - Ale! řekl jsem sám k sobě. Nejspíš Pajdovo kouzlo účinkuje! - Pardon! - řekl jsem. - Vzpomněl jsem si, že bych měl radši do Brna! - Obrátila beze slova vůz.

Udělal se mi zle. Když si teď budu přát, aby se mi vrhla kolem krku, udělá to. Ani si nemůžu přát něco nespílitelného, protože taková věc pro mě neexistuje. A nemít nespílitelná přání, nebude stát život za nic. A než jsem stačil domyslet tuto úvahu, vrhla se mi kolem krku. Hladila mě a rozepínala košili. Vůz vletěl do zatáčky a narazili jsme do stromu. - Jedeme dál! - poručil jsem, a auto uposlechlo.

Proklínal jsem se. Ach - být tak zpátky u cesty, nenaříkal bych, ale vydal se pěšky dál. Třeba bych po chvíli našel stoch k přenocování! Třeba by mi někdo dal kousek chleba a mlíko! Třeba bych potkal kamarády a přidal bych se k nim!

Prásk! a seděl jsem u svého ohýnku. Auto a řidička zmizely.

Seděl jsem u cesty mezi Brnem a Olomoucí, bolely mne nohy a záda. Vyzul jsem se a batoh položil do trávy, posadil se na mez, a rozhodl se spíš umřít, než udělat ještě jediný krok.

Sotva jsem to domyslel: Prásk! a bylo po mně.

POSLEDNÍ

Tehdy
když protáhlý stín protknul
svou špičkou usínající údolí
tehdy když vítr začal šeptem slibovat
životadárnou transfuzi deště
tehdy se objevil

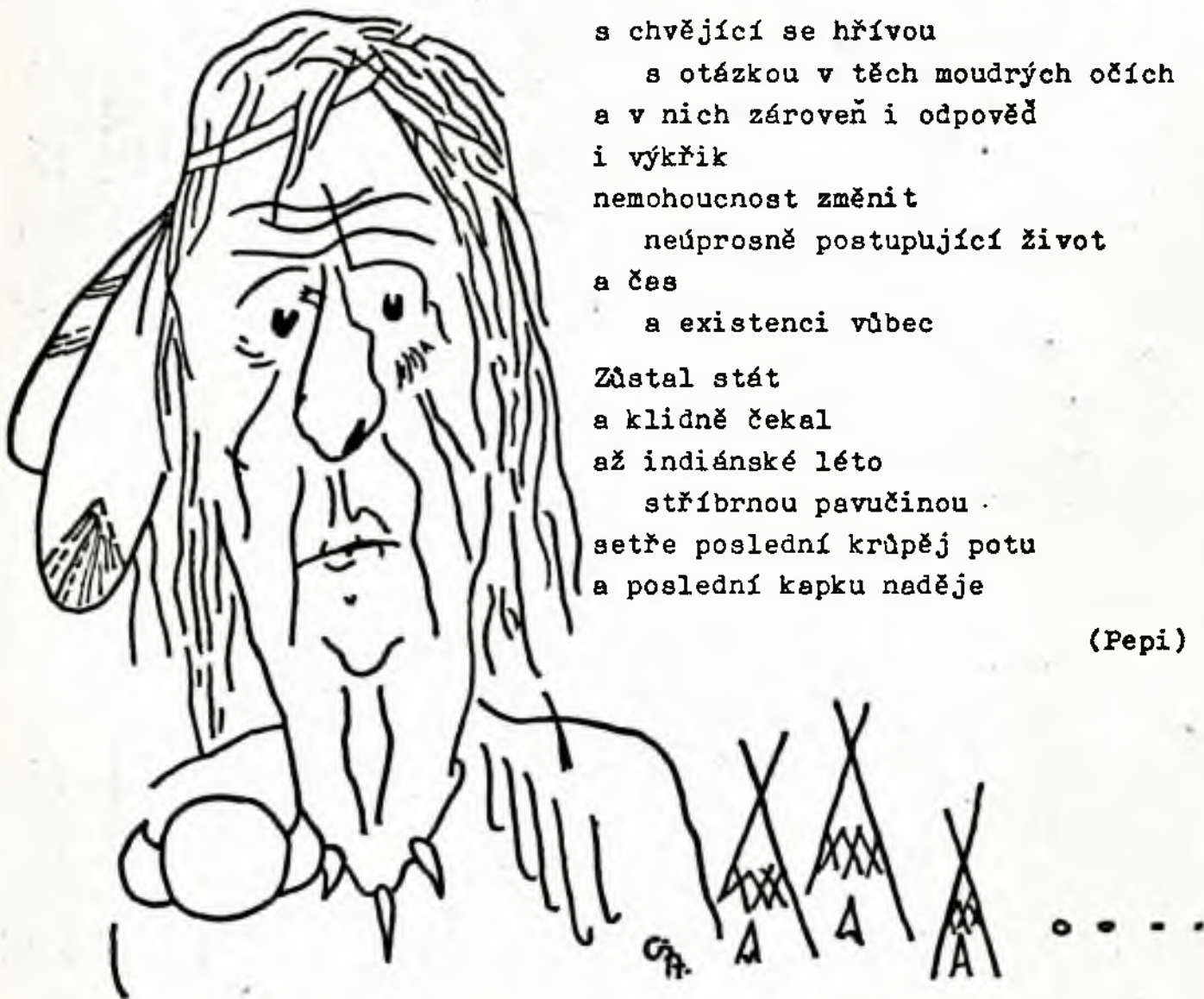
Obyčejný kůň
s neobyčejně moudrýma očima
uštvaný honičkou civilizace
a pádící
k neexistujícím končinám
divoké přírody volnosti a svobody

Zůstal stát
s chvějící se hřívou
s otázkou v těch moudrých očích
a v nich zároveň i odpověď
i výkřik
nemohoucnost změnit
neúprosně postupující život
a čas
a existenci vůbec

Zůstal stát
a klidně čekal
až indiánské léto
stříbrnou pavučinou
setře poslední krůpěj potu
a poslední kapku naděje

(Pepi)

R i k i

////-PRAVDIVÁ POHÁDKA-////

Bylo a je. Zemí středočeskou se vláčel ochmýřený skoromuž. Vlastnil hudební nástroj, v němž jen znalci poznali kytaru. A on s ní byl pověstný u všech táborových ohňů. Máje zapovězeno zpívat ve všední dny, aby jeho hlas nebyl zaměněn se sirénou konec šichty oznamující, vyžíval se zplna ve dny vandrovní.

Jednoho večera, kdy již zábava vážla a lid trampský kol ohně dřímal, uchopil jeden ze svých tři akordů a prsty rytmicky drbaje kol spočku strun, začal pět. Národ trampský nejse plně při vědomí, jel se kátí ze svých hříchů, domnívaje se, že to troubí andělé k soudu poslednímu.

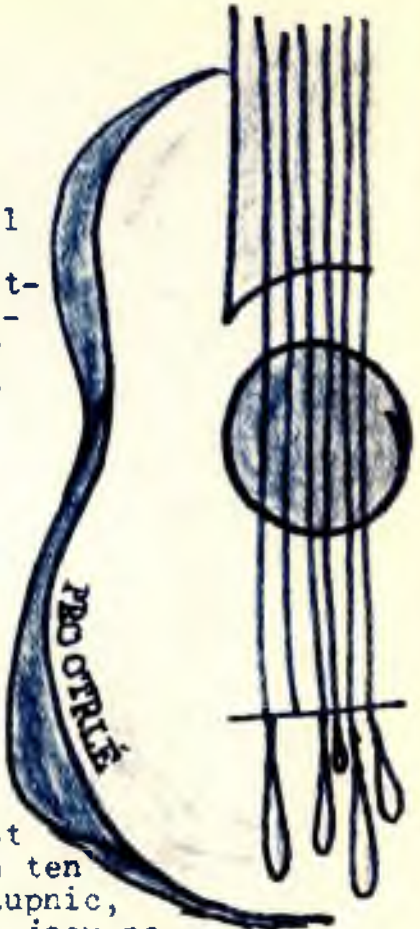
Leč pohled na trubadúra je uvedl do tvrdé pozemské reality. Planoucí líce, skromný porost na bradě, šlachovité skřížené nohy v šortkách, a ten hlas! Nikde neuslyšíte takovou kombinaci tónů, stupnic, barev, výšek a poloh v jediné obyčejné písni. Lidé jsou povah různých. Ti, co vlastní hudební sluch, chystali se k soudci Lynči. Leč ostatní se zaujetím neslouchali akordu tvrdé G. A ti, co již vícekrát slyšeli trubadúra a měli šok dávno překonaný, se nerušeně oddávali spánku. Píseň střídala píseň. Co to? Nový akord! Ledné D! Skvělá érie! Hlas kolísá v nadoblačných výškách. Lid šílí. Zpěvák také. Ale . . . hlas se zlomil. Nebohý hrdina lomcuje zarezlou mechanikou kytary. On chce ladit!!! Proč???

"Kamarádi," vzlyká, "já jsem to slyšel! Já dostal hudební sluch! Jak to můžete poslouchat? Kam spěje slavný hudební národ?" Leč nadpřirozená síla jej nutí vzít kytaru a hrát. S tváří zkřivenou nepopsatelným utrpením mlátí do nikdy neladěné kytary. Trpí, jeho muka jsou strašná. Nemůže přestat hrát, neztratí svůj absolutní hudební sluch. Trpí za nespočet zničených hudebních sluchů svých posluchačů, a následovníků.

Ríká se, že jej vysvobodí ten,
kdo naladí jeho kytaru
a naučí ho alespoň
pět akordů.

574

V 18. století bylo už východní pobřeží Severní Ameriky hustě obydlené. Lodi však stále přivážely nové přistěhovalce, a ti toužili po kusu půdy, kde by si mohli postavit srub, osít pole pšenicí, brambory a kukuřicí, kde by žili, měli děti, stárli a umírali. Pošilhávali směrem k západu, tam, kde se rozkládaly husté lesy, obydlené dravými medvědy a divokými Indiány. Vznikla tak pomyšlná čára, zvaná pomezí, na jejíž východní straně byla civilizace, na západní pak Indiáni, stáda bizonů a nekonečné lány prémie. Běloši se neustále pokoušeli posouvat pomezí k západu, Indiáni se je snažili zadržet, avšak marně. Stále víc indiánské půdy padalo do rukou bílých a stále přicházeli další noví přistěhovalci a žádali pro sebe kus půdy. Co však zmožili stateční, ale uboze vyzbrojení Indiáni proti puškám bělochů! Tak se pomezí neustále posouvalo směrem k západu, až jednoho dne se rozplynulo u Tichého oceánu - a to byl konec Divokého Západu... Divoký Západ je poslední veliké dobrodružství lidstva, kdy značně vyvinutá bělošská civilizace vtrhla na území Indiánů a dobyla je, to ovšem nešlo s písničkami a kytarou na koleně, ale bojem, zabíjením, často broděním se krví. Indiáni bojovali statečně, ale beznadějný boj, aby nakonec byly jejich poslední zbytky zahrnány do koncentráků /tenkrát se tomu říkalo "rezervace"/, a tam živoří dodnes, pokud neutekli. Naproti tomu je nutno konstatovat, že kde před dvěma stoletími žil milión Indiánů, žije dnes na dvěstě miliónů Američanů.

Skoro dvě desítky států tvořily oblast, kterou nazýváme Divoký Západ. ARIZONA byla získána od Mexika, hlavní město je Phoenix. COLORADO bylo přijato do svazku Unie v roce 1876. Hlavní město je Denver. DAKOTA - - jsou dvě: Severní s hlavním městem Bismarckem a Jižní s Pierrem. Zde je i známé území Black Hills - rezervace, později naleziště zlata. IDAHO - od r. 1890 ve svazku USA. Hornatý stát s hlavním městem Boise. Dál následuje KALIFORNIE, druhý největší stát USA, hl. město Sacramento na stejnojmenné řece. Známá jsou města jako San Francisco, Hollywood, Los Angeles a jiná. KANSAS, hlavní město Topeka, kromě toho např. Dodge City, kdysi "horké" dobytčářské město a Wichita. Tento středozápadní stát charakterizují rozsáhlé prémie. LOUISIANA, stát v ústí Mississippi, hl. město Baton Rouge. Zde v New Orleansu se zrodil jazz. MISSOURI, středozápadní stát na hlavním přítoku Mississippi, hl.m. Jefferson City. MONTANA - horský stát na severozápadě, hl. m. Helena. NEBRASKA - hl. město Lincoln, další Omaha, Ogallah. NEVADA leží v srdci Skalisticých hor. Hl. město Carson City, známé je Las Vegas. NOVÉ MEXIKO je horský stát, hl. m. Santa Fé. Zde se natáčí nejvíce westernů. OKLAHOMA je posledním ze států, které jsou zde uvedeny, přijatým do svazku USA. Hl.m. Oklahoma City. OREGON - hl. m. Salem. TEXAS je největší stát Unie, dobytčářská země, hl. m. Austin, dále Dallas, Laredo, Houston atd. UTAH - mormonský stát se Solným jezerem, hl. m. Salt Lake City. WYOMING je státem ve Skalisticých horách. Hl. město Cheyenne, dále Rock Springs, Fort Laramie a Shoshon.

ROZHOVOR

Jaro. A s ním spojený již tradiční jarní úklid. Snažím se vyčistit okna přes zimu osleplá a můj malý syn si hraje s vláčkem. Okno je do dvora a do zahrádky, kde se už zelená tráva a starý kaštan pomalu nasažuje mohutné pupence. Je pěkný slunečný den a vůně jara proniká otevřeným oknem a vyhání z koutů zimní pavučiny. A najednou, zcela nečekaně, se syn zeptá:

"Řekni mi, mámo, kolik je v lese stromů?"

"Tolik, že to ani nespočítáš."

"A mámo, kolik je v lese hebké trávy?"

"Tolik, že tak veliký koberec ještě nikdy nikdo neutkal."

"A řekni, mámo, kolik je v lese veverek?"

"Když jdeš tichounce, z každého stromu se na tebe dívá."

"A kolik je v lese ptáků, mami?"

"Tolik, že kdyby najednou vzlétli, zakryjí celé nebe, kam až dohlédneš."

"A mámo, jak se jde do lesa?"

"Tak, abys ani myšku nevyplašil. A taky, synku, s očima dokořán. Protože les je nádherný a dobrý přítel."

"Mami, a v lese se spí? A jak?"

"Ano, v lese se taky spí. Když už tě nohy nechtějí dál nést, když už máš oči unavené krásou, kterou vidíš všude kolem, když si nebe vezme černý šátek protkaný hvězdami, najdeš si kousek té hebké travičky někde pod smrkem, zabalíš se do deky a spíš. A dobrý duch lesa hlídá tvůj spánek, než tě ptáci a slunce probudí."

A pek klouček odběhl do pokojíka. Za chvíli se vrátil a vlekl nákupní kabelu.

"Mami, máme tam deku z gauče. Nech ty okna a pojd! Honem, půjdeme do lesa!"

341403	58694-638	160223	589614-600-38				
341580	589814-600-80	160444					
37340							
372405							
373406							
1	43381	10114					
2	43381	01011-80					
3	43381	1011					
4	43081-11						
5	43081-101						
6	43081-110						
7	43081-101						
8	43081-110						
9	43081-101						
10	43081-110						
11	43081-101						
12	43081-110						
13	43081-101						
14	43081-110						
15	43081-101						
16	43081-110						
17	43081-101						
18	43081-110						
19	43081-101						
20	43081-110						
21	43081-101						
22	43081-110						
23	43081-101						
24	43081-110						
25	43081-101						
26	43081-110						
27	43081-101						
28	43081-110						
29	43081-101						
30	43081-110						
31	43081-101						
32	43081-110						
33	43081-101						
34	43081-110						
35	43081-101						
36	43081-110						
37	43081-101						
38	43081-110						
39	43081-101						
40	43081-110						
41	43081-101						
42	43081-110						
43	43081-101						
44	43081-110						
45	43081-101						
46	43081-110						
47	43081-101						
48	43081-110						
49	43081-101						
50	43081-110						

J.Zich/J.Matějček: **TIR**

D Fis-mi Hmi D
Mám přední skla jak ubřečený oči holčičí,
Emi - G⁺ - G - A
splývá po nich déšť,
Emi G⁺ G A
sta kilometrů, a můj náklad voní skořicí,
Emi G D - Fis-mi - G - A
tam na Jihu už přestávají stromy kvést...
D Fis-mi Hmi D
Teď u volantu auto dolů vedu silnicí,
Emi - G⁺ - G - A
parták vzadu spí,
Emi G⁺ G A
jel celou noc a já jsem měl tak hrozně hezkej sen
Emi A7 D
o tý holce u pumpy za hranicí.

D C Ami C D
Vzadu bílej nápis Té I eR vůz má,
C Ami C D
to je ten pas, kterej dáš - viš, smíš jít dál!

Od Baltickýho moře až po záliv Kotorakkej,
tam jsem všude byl,
a na cestách jsem zažil spoustu zlejších i hezkejších chvíl
a párkrát jsem se opět znova narodil!
Já dnem i nocí po uboších hor i rovinou
dozřel jedu rád,
když břízy v oknech vypadaj, jak holky, co šly ven
vábit kluky v sukních světle zelenějších...

Vzadu bílej nápis Té I eR vůz má,
to je ten pas, kterej dáš - viš, smíš jít dál!

Do našich kopců serpentinou běží silnice,
práší stále dál,
tam mává na mě holka zmoklá jako slepice,
vím - neměl bych, však řesto jsem jí s sebou vzal...
Má oči barvy mandlí, co zrajou na Jihu,
úsměv jima hrál,
já kouk se do nich - náhle málem padám se svahu,
strhnu volant, vztekle řeknu - Krucinál!!!

Potom jsem se tomu smál - víc říct jí se bál,
prostě takovou už dřív mít přání mám...

D - Fis-mi - Hmi - Fis-mi

„Páni, podívej, člověče, voni mi zaplombovali i termosku s čajem!“

Jaroslav Karel

MALEJ PATRIK

Néstupiště se pohnulo a svět začal ubíhat dozadu. Ještě včera se Jana dívala do šedých mračen smogu z oken nemocničního pokoje, ale teď se už začínala těšit na les a přírodu. Vlak projel tunel, přešel viadukt a začal přibrzďovat, aby nakonec mohl zastavit ve stanici. Jana pomalu vystoupila, nadechla se čerstvého vzduchu a volným krokem se vydala na cestu k mlýnu. Minula ho a začala stoupat prudkou lesní cestou. Pokolikáté tou cestou za poslední rok jde? - napadlo ji v duchu. Ještě před dvěma měsíci tu šla s Patrikem, a tak jako tenkrát, i dnes má namířeno ke staré Borovici. Najednou si uvědomuje, co krásných chvil tam strávila, ale to už stojí na břehu křišťálového potůčku. Přeskočí ho a začne váhavě stoupat strání, která voní mateřídouškou. Když je několik metrů od stromu, zavře oči, natáhne ruku a jde popaměti. Náhle ucítí pod prsty vrásčitou kůru její Borovice a otevře oči. Sundá si uesku, vytáhne z ní mačetu a jde k pokáceným břízkám. Tam usekne dva klacky, jeden zašpičatí a na druhém sesekne kůru tak, aby se objevilo bělostné dřevo. Vrátila se k uesce a z bažantu vytáhla kožený řemínek - oba klacky jím začala svazovat tak, aby vytvořily kříž. Pomocí kamenu ho zatloukla do země. Z kapsičky u košile vytáhla tužku na obočí, poklekla ke kříži a napsala naň:

M a l e j P A T R I K

26. 6. 1976 - 7. 9. 1976

Vstala se svou prací spokojena, schovala tužku a nahodila uesku opět na záda. Začala se vracet k potoku a přitom se přistihla, jak si brouká písničku. Néhodnému pozorovateli by se mohlo zdát, že písnička nemá s jejím počínáním nic společného. Ale měla. Byla to Ukolébavka pro nenarozené děti.

Fišta Ztracenec

Dobrodružné dostavníky

Před motelem na osmiproudové dálnici ve Wyomingu stála řada aut. Dvě hezké mladé servírky běhaly od motelu k autům a prodávaly pasažérům i pasažérkám horké párky, ledovou coca-colu, cigarety a sendviče. Auta zde stála, přilákána cedulí s nápisem:

CHCETE PROŽÍT NEJVĚTŠÍ DOBRODRUŽSTVÍ SVÉHO ŽIVOTA?

Dvě hodiny vzrušení. Pojeďte s námi prérií, kaňony, přes řeky a hory! Naše historické dostavníky jsou posledními v USA! Za pouhé dva dolary prožijete dvě hodiny jako pionýři starých dob! JEDINEČNÁ PŘÍLEŽITOST! Prožijete to jednou a naposledy ve svém životě! TENTOKRÁT VŠAK BEZPEČNĚ!

A před motelem stály tři starodávné dostavníky s lehkými koly a vysokým sedadlem pro kočího. Kdo by si nedal říct a nechtěl prožít to, co staří pionýři před osmdesáti lety?

Lidé nechali své moderní auta před motelem a se smíchem nasedali do starodávných dostavníků, aby se v nich na dvě hodiny povozili v šílené a dnes už trochu komické jízdě.

První zábavní dostavník tryskem přelétl prérií a vjel do úzkého kamenného kaňonu. Kola jen nadskakovala, ale to přece patřilo k zábavě, k dobrodružství, ke vzpomínkám na staré slavné časy dostavníků.

Pojednou se v kaňonu objevili dva jezdci s černými šátky na tvářích. Takhle vypadali lupiči, kteří kdysi dostavníky přepadali. Pasažérům to připadalo velice zábavné. Jeden maskovaný jezdec měl v ruce pistole a několikrát vystřelil do vzduchu. Druhý třímal prázdný vak. Řekl drsně: "Ladies and Gentlemans, všechny peníze do tohoto pytle! A hodinky, náramky - prsteny - náušnice... rychle, rychle, nebo budeme střílet!"

Kdosi z pasažérů se ozval: "Ale tohle přece nebylo v programu jízdy!" "Až se vrátíte na stanici, dostanete všechno zpátky. Neměli jsme vám to říkat - zábavný program jízdy tím ztrácí na efektu!"

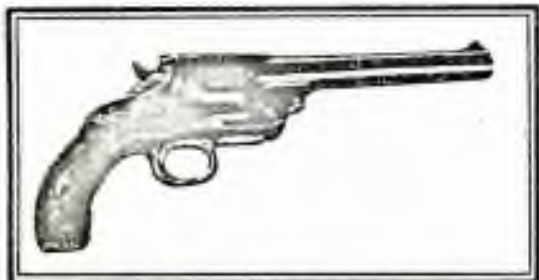
Cestující dali do pytle všechno, co měli, a maskovaní lupiči odcválali. Za půl hodiny tu byl další dostavník. Totéž. Pak třetí. Maskovaní statisté svou roli sehráli dobře. Pasažéři prožili opravdu dobrodružství starých dob. Ale teď už se těšili, až dostanou všechno nazpět.

Když se první dostavník s rozjařenými výletníky blížil k motelu, deset míl dál se dva muži svlékali ze svých starých obleků préríjních přepadačů. Oděvy naházeli do propasti, naposledy dva černé šátky. Oblékli si slušné konfekční obleky a obsah pytle nacpali do dvou kufřů. Ještě než se vyhoupli do sedel, jeden se zeptal nadšeně druhého: "Kolik nám to asi vynese, Bille?"

"Počítám tak osmdesát tisíc dolarů i s klenoty... Máme na dlouhou dobu pokoj! Bezvadný nápad s tou bláznivou jízdou dostavníky..."

Dojeli k silnici, koně uvázali za křovisky, dva kufry hodili do připraveného Chevroleta a vyrazili. Když jeli kolem motelu, ještě přátelsky zamávali na mohutnou reklamu, doporučující jízdu starodávnými dostavníky lidem, kteří chtěli prožít něco zvláštního a mají peněz plné kapsy.

V. Joring

FILOSOFIE TULÁKA

Štěstí - co je štěstí?

U většiny lidí to znamená majetek,
mnoho krásných věcí, peníze, dům, šperky.
Krátce majetek.

A teď si, kamaráde, vzpomeň, když o dovolené
jsme byli na osadě, na sobě měli jen plavky,
nad sebou nebe,
pár hrnců, peněz jen tak tak,
a jak nám bylo?

Postrádali jsme glazé rukavice,
prsteny, kravaty, pohodlí?
TO bylo štěstí,
a jen takové je štěstí.

Pročpak jsi se nafoukl, kamaráde,
když jsi poprvně postavil chatu
a bylo to k světu?
Protože jsi cítil radost z podařené práce,
která sama je štěstím.

Jak vyrostly trampské písničky?
Jen šťastní lidé zpívají.
Lidé, mající velký majetek, nezpívají.
Všiml sis toho, kamaráde?

Jak ti bylo, hochu,
nedávno před západem slunce,
když vítr čechral naše kadeře
a před tebou krásný širý kraj.
Můžeš to vůbec říci slovy?
Co záleželo na tom, kolik máš v kapse!

BOB HURIKÁN

r. 1929

Nový bláznok dal madrys dále? - Šeriff

Konečně dorazili. Cesta se jim - jako vždycky - zdála dlouhá, ale teď už jsou tady. Ještě pár set metrů a budou na svém fleku, o kterém si snili. Tam je čeká celá sobota a půl neděle, než se budou muset vrátit zpátky do zakouřeného hlučícího města. Nikdo jim teď nebude nic předhazovat, napomínat je. Budou se bavit, jak budou chtít, mluvit, jak budou chtít, budou se cítit svobodni...

Lehli si do trávy, teletiny a usárny pod hlavou. Zapálili si cigarety. Chutnaly divně po té dlouhé cestě, v podvečeru vonícím senem, se zvuky žabího koncertu. Nehodily se sem do té idylky letního podvečera. Dokouřili téměř zároveň a jako na povel se zvedli. Přehodili si teletiny a usárny frajersky přes rameno, fešák Franta si pročísl hřívu a vykročili...

Ještě pár set metrů, pár minut - a budou tam, kam se celý týden tak těšili.

"Je zavřeno," konstatoval suše jeden z hlasů. "Podívej se pořádně, to by nám stará Vozarka neudělala!"

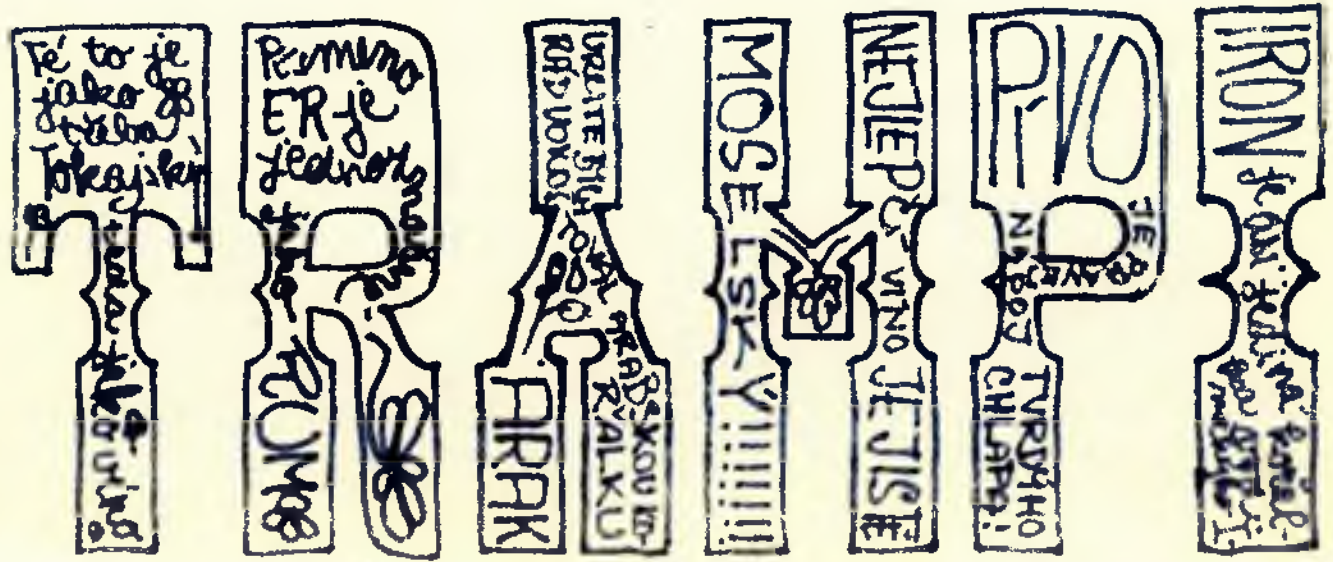
Franta se shýbl pro cár papíru, který mu ležel u nohou. Přeletěl ho rychle očima: "Tedy, pánové, sme nahaný," prohodil do šera. "Co blbneš, proč?" ozvali se. Franta si odkašlal a četl: Z důvodů oprav vnitřního zařízení bude Pohořtinství Jednoty od pátku 10. 6. po dobu jednoho týdne uzavřeno!!!

"A co teď tady v tom zapeďákově budeme dělat?" prohodil kdosi.

"Nic, někde přespíme a zítra jedeme zpátky," vyřešil někdo situaci.

"Já nevím jak vy, pánové," ozval se Franta, "ale já se musím vrátit domů až v neděli. Táte si totiž myslí, že jsem jako on za mlada, že sem jezdím k ohníčku kochat se hvězdičkama a poslouchat, jak někdo brnká na kytaru..."

HAN

SEDÍCÍ BÝK / SITTING BULL / TATANKA JOTANKA

/1834 - 1890/

Narodil se v táboře nejbojovnějšího kmene Tetonských Siouxů, Hunkpapa. Ve čtrnácti letech se poprvé zúčastnil válečného tažení kmene za Vraními Indiány. Celkem bojoval ve více než dvaceti různých bitvách. Když dospěl, osvojil si i četná tajemství a stal se také velkým kouzelníkem Hunkpapů. Vynikl však i jako velmi schopný diplomat při jednáních s bělochy. Po slavné bitvě na Little Big Hornu se Sedící Býk rozhodl odejít se svými věrnými do nedaleké Kanady, kde strávili několik let. Ale velký náčelník se nedokázal natrvalo odloučit od rodné země. Po čtyřech letech Kanadu opouští a v červnu 1880 se přihlásil v pevnosti Fort Buford. Usadil se v rezervaci Standing Rock, kde žil až do své předčasné a násilné smrti.

Jednoho dne došlo do rezervace poselství indiánského proroka, který hlásal, že na zem sestoupí Mesiáš, který vyžene bělochy a vrátí Siouxům jejich prérii. Na počest Mesiáše se konal Tanec duchů, při kterém Sedící Býk zlomil dýmku míru a řekl: "Ozdobím se válečnými barvami a vrátím se znovu na válečnou stezku!" O tom se však dověděl správce celé rezervace, a proto požádal Washington o souhlas k zatčení náčelníka. 12.12.1890 tento souhlas obdržel. Měla ho jít zatknout indiánská policie, které velel poručík Býčí Hlava. Měl k dispozici celé 42 muže, ale správce tento počet považoval na zatčení slavného válečníka za nedostatečný. Požádal o posilu osmou kavalerii, jež vyslala sto mužů, kteří měli zůstat v záloze. Po těchto opatřeních se 15.12. policisté vydali za Sitting Bullem. Do jeho chýše vstoupil poručík Býčí Hlava, jeho zástupce seržant Oholená Hlava, seržant Rudý Tomahavk a několik jiných mužů. Vyzvali Sedícího Býka, aby se vzdal a dal se zajistit.

Zpráva o zatýkání velikého náčelníka se bleskurychle roznesla po vsi. Odevšad vybíhali Indiáni, aby svého vůdce bránili. Jeden z členů družiny Sedícího Býka, Lovce Medvěďů, vystřelil na policisty a zabil velitele Býčí Hlavu. Hned nato Lovce Medvěďů zabil policista Osamělý Muž. Jiný přítel náčelníka zabil Oholenou Hlavu. Pak policista, seržant Rudý Tomahavk, ranou do týla zabil Sedícího Býka. Policisté zabili i Vraní Nohu - syna slavného náčelníka, který kdysi bělochům předal otcovu pušku se slibem přátelství. Sedící Býk, vítěz nad Custerem, velký kouzelník, diplomat a sjednotitel Dakotů byl tehdy zavražděn nejpodlejšíím způsobem - ranou zezadu.

SANDY

Bréna
Stála podepřena
staletím
gotickej mundúr
plandal po opuče
drolila svý sny
při zvuku kroků sobotních večerů

I zkamenělej trilobit
probouzel se
z věčného spánku
když noc už měla na kahánku
a dvanáct apoštolů
v maskáčích promočených
zpívalo mši probuzení
a s rosou spadlou do borůvčí
vcházeli mnozí
aby pochopili...

J u a n

"Mami, co je to támhle za pána?" ptalo se bezelstně malé dítě při pohledu na moji maličkost, odpovídající u cesty. "To je chuligán, víš?" sdělila matka rezolutně a táhla svoji ratolest dál s takovou vehemencí, že jí div neutrhla ruku. Smutně jsem se podíval na svoje svršky. Vypadal jsem opravdu exoticky, to je fakt, jenže nosit smoking na vandr považuju přece jenom za zbytečnej přepych. A na batl mi ukápla slza lítosti.

Potkal jsem je podruhý o pár dní později, tentokrát ve městě. Všechna čest, dítě mě poznalo: "Jé, to je ten chuligán!" zajásalo na celou tramvaj. "Buď zticha, brebto," zarazila ho matka a obrátila se ke mně: "Promiňte, kluk ještě neví, co mluví..." "To nic," pravil jsem odevzdaně. "Ale mami, tys o tomhle pánovi přece říkala..." Plesk! A už ji měl. Jen proto, že jsem si ten den oblékl bílej límeček a kravatu.

**PRO BÍLEJ
LÍMEČEK**

**B
a
l
c
a
r**

(TĚŽKEJ ŽIVOT TREMPIŘE I.)

/ FOTO MÁG /

A M E R I C K Ý B I Z O N

Asi před 150 lety žilo na severoamerických prériích na 30 až 50 milionů bizonů. Pro Indiány byla jejich stáda nevyčerpatelnou studnicí blahobytu. Poskytovala jim maso k jídlu, kůži na výrobu oděvů i wigwamů. Proto se indiánské kmeny stěhovaly podle tahu bizoních stád. Budiž řečeno Indiánům ke cti - přesto, že bizony intenzivně lovíli, nikdy stáda nezdecimovali. Lovili luky a šípy vždy jen tolik, kolik spotřebovali. Tak se stáda udržovala stále v obrovském počtu. Byla by možná vydržela dodnes, kdyby...

V letech 1850 - 90, v době velké kolonizace USA, začali se bílí osadníci bavit střílením bizonů. Považovali za sport a dobrou zábavu si zastřílet do pospolité hradby mohutných těl otupělých zvířat. Nebývalo zvláštností, že takový "lovec" zastřelil na jediné výpravě na patnáct set zvířat. Stačila k tomu dobrá puška.

Skutečná pohroma přišla na bizoní stáda v době výstavby železnice. Pacifická dráha překážela volnému pohybu stád a opačně - tisícíhlavá "hřmící stáda" bránila bezporuchovému provozu dráhy.

Mimoto bylo nutno dělníky na stavbě živit. Nač maso dovážet, když se ho v okolí potuluje takové množství? Jediný statný bizoní býk vážil 6 až 10 metrických centů. A tak se bizoni stříleli po stovkách. Odřezávaly se jen nejkvalitnější kusy masa, zbytek se nechal pro šelmy a dravce. Při tomto "zásobování masem" se nejvíce proslavil zmíněný Mr. Buffalo Bill, který střílel bizony z oken vlaku. Díky jemu a podobným "nositelům civilizace" stal se bizon zvířetem vymírajícím.

V USA zůstalo nakonec ve volné přírodě jen asi 85 kusů a o málo více se jich dochovalo v nár. parcích a rezervacích zásluhou společnosti "American Bison Society". Jen tak se /s účinnou pomocí Kanady/ podařilo zachránit tohoto obra před úplným vyhubením.

Eva Olšanská

Smutek

Henák

Kačetlák

Eni Am Am7 Em Am H# Ami
Mi-lej ka-ma rá-de to se něk-dy stá-vá že ti ce-lá par-ta
roz-lou-če-ní dá-vá sta-čí chvil-ka kvát-ká, za-vře-ta se vřát-ka
zů-sta-ne jen smu-tek Refrén E D E D
A kdo za to mů-že zby-řec-ný je pře-ní
něk-dy roz-hod-nu-tí pě-kně dusí ra-ní něk-dy chvil-ka mů-že
lí-di ro-ze-tnout sta-čí změn-it ú-směv dál si-ji-nam plout
a — a — a — a Fine

2) Sám se potom sbalíš, na vandru se chystáš,
kolem sebe vidíš jenom prázdná místa,
vláček dotmy pádi, chybi kamarádi,
zůstane jen smutek.

3) Když se ráno rzbudíš, chladná rosa zebe,
najednou máš pocit, že jsou vedle tebe,
chvilka pousmání, ale na tvý dlaní
zůstane jen smutek.

4) Milej kamaráde, to se někdy stává,
že se celá parta, dohromady dává,
starý hříchy minou, pardi nezahyneu,
snad přijde shledání.

Pro Američana je historie Divokého západu historií mladého věku jeho země, krátkého, avšak pozoruhodného dospívání. Stalo se módou posledních let demaskovat velké postavy Divokého západu, méně se však mluví o prostém životě v dobytčářských městech, o jejich vzniku a úpadku. Před sto lety bylo západní pomezí místem vzdáleným a neurčitelným, bez patrných hranic. Slibovalo svobodu a nabízelo možnost začít nový život. Tuto drsnou, surovou a pustou zemi mohl dobývat jen ten, kdo byl statečný a silný.

Dobytkářská města a tak zvaná "horká města" /hot towns/ zde vyrůstala jako houby po dešti. Podobala se navzájem jak vejce vejci. Stavělo se ze dřeva, teprve později některé významnější budovy byly kamenné. Středem města vedla nedlážděná ulice, lemovaná dřevěnými domy s nezbytnou verandou a falešnými štíty, které mnohdy zakrývaly ubohý domek. Z těchto průčelí do ulice křičely reklamní štíty se jménem majitele. Hlavní obchodní tepna byla rovnoběžná se železnicí /běžela východozápadním směrem/ a přetínaly ji úzké příčné uličky. Všude byla vrstva prachu, člověk se bořil po kotníky, za deště se ulice změnily v řeky bezedného bláta. Pěší kráčeli těsně kolem fronty domů, střed ulice patřil jezdcům zúm. V žádném kostel a vězení, však soudních často vynášel ba v největší

DŘEVĚNÁ MĚSTEČKA

FRANTA DOSTAL

na koních a povoměstečku nechyběl nedostávalo se budov, a tak soud své rozsudky třenálevně města.

Krčem a saloonů bylo bezpočet. Lákaly pestrými nápisy a navzdory vysokým cenám výtečně prosperovaly. Není divu - kovbojové po týdenní vysilující cestě se stádem shráblí zasloužené dolary a ocitli se uprostřed tolika lákadel! Kovboj navštívil nejdříve holiče, pak si dokoupil poškozenou výstroj, třeba se nechal vyfotografovat a mohl si vybrat: bar, hernu, tančírnu, music-hall, či dům s dámskou obsluhou.

V hernách se hrály jenom hazardní hry - poker, fano, monte, seven-up a ruleta. Pořádek udržovali dohlížitelé, sedící na vyvýšených křeslech. Herny a bary byly otevřeny nepřetržitě po celé dny a noci a noví hráči zaujímali místa těch, kteří prohráli poslední dolar či opilí padli na zem. Bylo to tak zejména v dobytčářské sezóně od května do září.

Mezi známá městečka Západu patřila Abilene, Newton, Ellsworth, Caldwell, Cheyenne, Ogallala, Hays City, Wichita a další. Největší proslulosti dosáhlo Dodge City, které bylo dlouho místem, kde se nakládal dobytek do železničních vagónů, směřujících na Východ.

Obyvatelé městeček se na příchod stáda dívali různě. Někteří brali obchod s dobytkem jako nutné zlo, které však přináší slušné zisky. Starousedlíci nebyli příliš nadšeni, majitelé barů a heren si mnuli ruce. Texasan se rád cítil volným, obchod s dobytkem byl však vázán na peníze Seveřanů. Protože kovbojové věděli o "lásce" starousedlíků, dali o svém příjezdu většinou patřičně vědět střelbou do luceren a reklamních štítů, zvířeným prachem, dýmem a rachotem. Místní obyvatelé si proto platili schopné muže, kteří bujné výtržníky dovedli krotit. A byli rádi, když kovboj propil výplatu, vyškrábal se na koně a ujížděl z města. Jenže do měst se s honáky hrnuli také dobrodruzi, povaleči, výtržníci a rváči. Pohřební ústav každého městečka byl v pohotovosti, ale přesto obyvatel přibývalo. Například Abilene mělo v květnu 1871 asi 500 obyvatel, ale už v červnu téhož roku 7 000. Mělo to za následek, že někteří bydleli jen ve stanech a mnozí spali jen s pokrývkou pod širákem. Naproti tomu některá "horká města" zůstala po čase opuštěná. Zarostlá a chátrající jsou dnes jen němými svědky někdejší slávy. Prach, vzdušný kopyty skotu posledního stáda se již dávno usadil na stezkách, vyprahlé ulice už neexistují. Zůstala legenda Divokého západu a kovboj na koni bude jistě hodně dlouho cválat na plátnech kin za dobrodružstvím.

Duševního života dětí přírody

(Zákony a pravidla Indiánů, jak je zapsal pro skauty E. T. Seton)

POSLEŠNOST je základ všech zákonů; bylo tak pro všechny časy; poslouchej zákona a vůdce rady svého kmene bez odmluv, hněvu nebo věhání.

ODVAHA je to největší ze všech darů duše, nejhorší z chyb je bázeň; žádný muž se nemá stydět a bát.

ČISTOTA. Není síly bez čistoty. Když se Indiáni koupou v ledové vodě, není na světě nikdo, kdo by mohl zápasit s jejich silou. Ale když opustí tuto velikou činnost a zapomenou na tento starý zvyk, jejich síla se zmenší; s nečistotou přijde nemoc a oni loupí. Choroba je dítě nečistoty ať v jednání, v táboře, v řeči nebo v mýnění.

KOUŘENÍ. Nepoužijte tabáku, teprve, až jste vzrostlými muži osmnácti sněhů; a potom teprve z úcty k Velikému Duchu! Dítěti neb mladíku škodí na zdraví, ale muži smí být pomocníkem při modlitbě a přemýšlení.

OHNIVÁ VODA. Prokořalku není místa v táboře. Kdybychom pili "zkázu a vzdání se nepříteli", zničili bychom svá těla a obrátili bychom moudrost v pošetilost.

ŽIVOT V PŘÍRODĚ. Velký Duch vytvořil všechny věci a my je nesmíme ničit, vyjímaje to, co potřebujeme k zachování života. Proto chraňme zpěvné ptactvo a neškodné veverky. Zachováváme zákony zvíře a neubližujeme kráse krajiny.

DIVOKÝ POŽÁR. Les je otcem řek a zvíře. Není dobrých věcí bez lesů. Nepřítel lesa je divoký požár. Proto buď připraven v každém čase zasáhnout proti němu. Neopouštěj táborový oheň bez dozoru, mohl by vzniknout požár.

ÚCTA. Ochraňuj uctívání Velkého ducha a buď šetrný k těm, kteří jsou tvými rodiči.

LASKAVOST. Před vším ostatním byl velký Tekumseh laskavý ke každému, i k zvířatům. Laskavost mu ani za mák neškodila a dávala mu sílu nad všemi muži. Každý den máme vykonat skutek laskavosti, aby i k nám byli ostatní laskaví.

TICHOST. Nemluv rychle a příliš hlasitě; buď tichým v mládí, neboť ostatní starší by měli o tobě špatné mínění.

ČESTNÉ SLOVO je posvátné.

"Junák" 1918.

PODZIM

Venku se zdvihl vítr. Chvilíci zablýsklo a přes dvojité široké okno bez závěsů foukal dovnitř náruče hvízdavých mraků. Mraky byly bílé i černé, jenom takové cáry, a byly nízké, hodně nízké. Okno bylo na lígr a jeden zvlášť silný porыв větru ho rozrazil. Do místnosti z ním vtrhl podzimní chlad a ostrá teplevná vůně. Chutnal po mokřých skalách a pošlapané trávě.

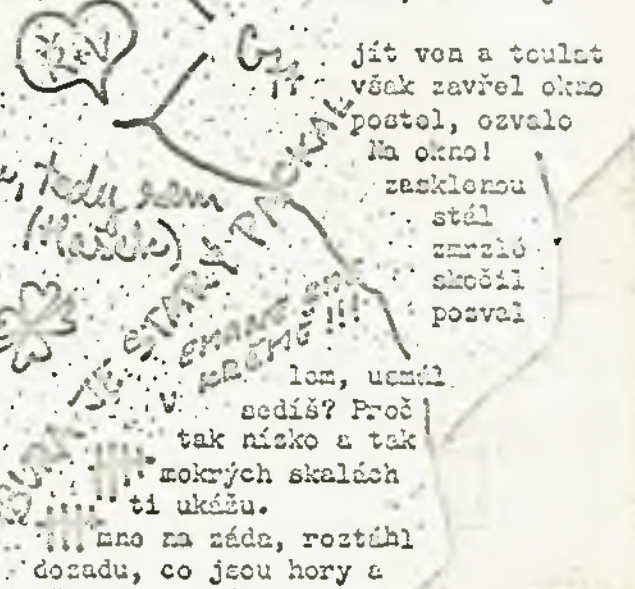
Ležel jsem oprný o sedl na přízemní posteli z drátěny a příkrývek a díval se na protější stěnu, počmáranou oděsila až nahoru. Někdo se asi pokoušel odstranit chleběm úplně černé a vlhké šmouhy od zatékajícího deště, které dělaly ze stěny mapu přízračně pokorné země. Kdo přišel, napsal na tu zed nějakou moudrost. A tak tam byl Muntcho vedle Danteho, nad ním bůhví proč obtažená stopa nohy s datem. Někdo tu měl

narozeniny a Líba přinesla tu slíbenou flášku. Pod oknem přes celou stěnu nialmá a tmavá knihovna, malé rádio postavené na bok, přes místnost závěs a za ním skřínky z ubikací, jaké mají na celém světě. No a já tam ložel. A pak se otevřelo to okno. Tak jsem si pomyslíl, jak strašně pěkně voní ten vítr a jak jsem zavíral a díval se ven, viděl jsem daleko do kraje, hory a město, vzduch byl průzračný a zářivý, a já najednou věděl, tak už je tu zase, tak už je zase podzim.

Měl jsem z něčeho radost, chtělo se mi asi se tam někde v kopcích, nevím. Jenom jsem a sedl si znovu na tu nízkou, měkkou se důrazné, ale klidné zaklepaní. Nedůvěřivě jsem otočil hlavu na stěnu, a opravdu: za oknem tam Veliký Moudrý Pták a dýchal si na prsty. Chtěl znovu zaklepat, ale jsem k oknu, otevřel a pokynem ho dál...

Usedl vedle mne, rozhlédl se ke se koutkem úst a povídá: Co tak nejdeš ven, když jsou mraky rychle letí a vítr voní po mokřých skalách a pošlapané trávě? Pojď, něco Vetal, otevřel okno, vysedil si křídla a zamířil se mnou rovnou tam dozadu, co jsou hory a skály a louky a paseky a potoky a stromy. Letěl se mnou údolím prudkého potoka, kde seděli jen Ptáci Tmáci a nad vysokým lesem se formovaly vrány do velikých černých mraků. A zanosl mne až nahoru, kde v malém uzavřeném údolí na loučce jako dlan, u potoka jak stříbrná stužka seděli podivně oblečení lidé kolem malého ohýzku, dýchali si na ruce, něčemu se smáli a byli šťastní a volní, jako ten podzim. Velký Moudrý Pták mě jenom složil pod velkou soznu na té loučce, mrkl na mne a odletěl.

Šel jsem k ohní, ti lidé mi udělali docela samozřejmě místo v kruhu a já usedl. Podali mi v nádobě greg, napil jsem se a zůstal a ním. A vítr má od té doby pro mě mnohem více vůně. Podzim je stejně krásný.

jít von a toulat však zavřel okno postel, ozvalo na okno! zasklenou stél zmrzlé skočili posval

lom, uamé sedíš? Proč tak nízké a tak mokřých skalách ti ukážu.

mne na záda, roztáhl dozadu, co jsou hory a skály a louky a paseky a potoky a stromy.

HISTORIE

ZLATO NA KLONDYKU!

Abychom se nedopustili mystifikace, pověsme rovnou: Zlato na Klondyku bylo fakticky objeveno už dříve. Fáma o fantastických bohatstvích, pavalujících se v onom zapomenutém koutě Ameriky, krajů, o němž málokdo věděl, kde vůbec leží, se ovšem rychlostí blesku rozšířila v civilizovaném světě až během srpna o zří 1897. V ten ráz se lavina utrhla. Mnohatislový hysterický dav se počal valit na sever, do sibiřských pouští na Aljažce. Zkrácené, kusé zprávy většinou neobsahovaly varování, že cesta k zlatonosným štěrčům je nejen dlouhá, ale také strastiplná. A tak se stalo, že v druhé půli října zatavil led a snh armáda prospektorů cestu a k ložiskům zlata se dokázala probít jen hrstka nejodolnějších, anebo těch, kdož měli na Aljažku nejbliž. Ostatním nezbylo než přezimovat, v krutých podmínkách nestrpělivě čekat u břehů Yukonu, až roztají ledy...

A nyní snad vzpomínáme na to bláznivé dobrodružství v přesnějším časovém sledu, byť s vědomím, že se musíme omezit na základní fakta a kolektivní zlatého opejení, tu pravzhládní vůni divokého zlatokopecného nájezdu, nutně načerpávající z povídek Jacka Londona.

Aljažku koupily Spojené státy od Ruska v květnu 1867 za pokatol sedmi a čtvrt miliónu dolarů. Kongresu se cena zdála přemírná, protože rozlehlejší území, obydlené jen hrstkami Eskymáků a Indiánů, bylo považováno za ledničku, která kromě dřeva a kolíků nemůže poskytnout žádný užitek. V následujících letech se sem vydalo jen pár trapperů a geologů. Také několik set dělníků, když se zrodila myšlenka spojit Štěstí a Nový svět telegrafním kabelem, položeným mezi Aljažkou a Cukotkou přes Behringovu úžinu. Plán měl být náhradou za transatlantické kabelové spojení, když pokusy o uložení telegrafního drátu na dno oceánu opakovaně troskotaly. Avšak právě v čase, kdy čtyři budovatelů trati už rozložili po Aljažce tratě do cívk kabelů, se atlantickou linku podařilo položit, a celý projekt byl odvolán. Dělníci se až s ročním zpožděním dozvěděli, že se mají vrátit domů – tak dokonale byla tenkrát Aljažka odříznuta od civilizace.

Zlato tu lidé na různých místech našli mnohokrát, nikdy však v mimořádné a láčové koncentraci. Vše se změnilo v srpnu 1896. Tehdy Bob Henderson, kanadský prospektor, který už přes deset let skoro bezvýsledně hledal výnosné zlaté naleziště, objevil na jednom z přítoků Klondyky, na pozdějším Zlatonosném potoce, skvělé stonožičko. S každým prohráním páru se na jejím dně ukázalo trochu svítících zrněk a prachu. Kupodivu se Henderson se svým objevem svěřil třem rybákům, lovcům na Klondyku lesosy: Georgu Carmacovi, Skukumu Jimovi a Charliemu Tagilovi. První z nich byl běloch, později se stal legendární postavou zlatého opejení, dva další muži byli Carmacovi Indiánští příbuzní, nebať lovec Carmac se tedy, při osadě Forty Mile, nadávno oženil s Indiánkou. Přátelé se přišli podívat na Hendersonovy zlomy, ale vzápětí ho opustili v přesvědčení, že nebude moc výnosný. Kamarádův nálezy je však přiměl, aby se také porozhládl. Na soutku tenkrát ještě bezjmenných potoků vyřvolal Tagil rychle a pohledně tolik zlata, že Carmac neváhal: ihned vytěžili dva zlomy, pro Tagila i pro Skukumu, sám se prohlásil položivním podnikatelem na výnosu z obou, vyřkl na káru pamětné datum 17. srpna 1896 a spěchal do Forty Mile, aby si dal pozemky zaregistrovat. A divoké honba za zlatem mohla začít. Zatím otekl jen ve velmi omezeném, místním měřítku. Dva potoky, bystřiny vývěřící se do Klondyky, dostaly jména – Eldorado a Bonanza Creek. Osadu Forty Mile a několika stích duší postihlo malé zaměšření. Prakticky se vyhlásila. A v bezprostřední blízkosti zlatonosných štěrčů, na obou březích Klondyky, tam, kde se řeka vtevá do velkého Yukonu, postavily první dvě zlatokopecné osady: Dawson, pojmenované po slavném geologovi a lousetom neboli Vlivrnu, pojmenované po zakladatelích... Pokladnice, o níž se teprve časem uvažovalo, lež má rozlohu Francie, se otevřela. A křesťané, kteří se mohli objevit u zdroje první, měli rok času nerušeně a v tichu ryžovat. Štěrčopiskové bláhly, kryjící skalnaté tvrdé podloží, byly vsakutou řádk. Na velké části stonožiček získávali první zlatoko-

pecové žlutý prach v hodnotě nejméně tisíce dolarů za den. Nebylo výjimkou, když na jedno promýtky vylořili z ryžovací páru kov za sto, dvě stě dolarů. V Dawsonu na Klondyku, v pustině odříznuté od světa orálčickou zimou s mrazy až ledově zástáupnými, po celý rok hromadili bohatství první miliónáři. Rok po vytěžení Carmacova zlomu na Bonanza Creeku vláchno prasklo: 17. července 1897 připlul do amerického přístavu Seattleu parník Portland, o den později se v San Francisku objevil parník Excelsior. Na palubách obou se od Klondyky vrátili do civilizovaného světa muži sice velmi zchátralého zjevu, jejich zavazadla však vyvolala masové šílenství, které svým rozsahem vzápětí předžilo zlaté opejení po nájezech v Kalifornii roku 1849. V plechovkách a kaňkách vařících přivezli rozostří kůtaži obrovské množství zlatého prachu, zrn i valounů. Noviny přivezené pokladu okamžitě přehodnotily na stonásobky, šicinskobky skutečné ceny, z kilogramů se staly tuny, z vandráků bankéři, z nádrvarů prospektorů „největší udatost konce století“. „Zlato leží v krajích sice málo známých, ale snadno přístupných. I lidé zcela nezkušené ho mohou vydobýt nejprostšími pomůckami – obyčejnou lopatou a mětkou ryžovací pávní...“ Kdekoliva zlatá vidina, zvláště když bohatství leželo zdánlivě na dosah ruky, okamžitě uhranula. V srpnu 1897 počal na Aljažku spěchat první malý promínek, v září dav, v říjnu mnohatislová lavina. Téměř žádný z nevypočetných prospektorů netušil, kam vlastně míří, do jak krutých podmínek se vydává, jak nekonečně dalekou cestu podstupuje. Co se považovalo za věrojatné zprávy, byly ve skutečnosti mnohokrát násilně zkrácené výmysly. Nevadilo však, Američtí i evropské cestovní kanceláři abíhli zlatotrvaný dav. Lední listy se počaly prodávat za přemírněné ceny. Život ve městech, odkud bylo na Klondyku relativně blízko, ochromil masový útek obyvatel. V přístavu Seattleu přestaly jezdit tramvaje, protože řidiči i průvodčí emizeli. V mnoha městech byly skupeny všechny lopaty, kaňky, vysoké boty, teplé rukavice – svět se zbláznil. A prázdné přítoků miliónů počal střílívat až cestou...

Trčou zaměpřisu: Rozlehlou Aljažku přetáhnou veloků Yukon, jedna z největších řek světa, 4000 km dlouhá, mířící až 15 km široká. Teče napříč, od severovýchodu na jihozápad země. Zlatonosný Klondyka se svými přítoky až do Yukonu vlévá zleva, na horním toku obra, ještě na kanadském území. Do tehdejší zlatokopecné Mexiky světa, do osady Dawsonu, vedly v zásadě dvě

cesty. Jedna dlouhá, po vodě, z pacifických přístavů USA měřila řádově 4500 km. Bylo nutno absolvovat nejprve námořní pouť až k ústí Yukonu v Behringově moři a poté se říčním proukem dostat proti proudu řeky skoro dva tisíce kilometrů hluboko do nitra Aljažky. Tato pouť byla drahá, ostavná řádkenky byly na celou sezónu přídem vyprodány, a navíc se cesta dala použít jen v letním období, protože Yukon zůstával až do května zamrzlý. Dav zlatokopeců však spěchal. Většina lidí

se tedy s podzimem roku 1897 pokusila proniknout k zlatým nalezištím páří cestou, od jihu, přes hřebeny pobřežního masivu. Prospektori se nechali loď odvést k Lynnovu průlivu, do obchodních stanic Skagway a Dyon. Volná trasa o 2000 km kratší, jak se však ukázalo vzápětí, ještě strastiplnější. Neboť Klondyka ležela na horami, přes které vedly než dvě stinná a téměř neschůdné Indiánské stezky – prosulý Čilkutský a Bílý průsmyk. Ve vzdálenosti několika dnů cesty za průsmyky čekala na poutníky další těžká zkouška. U Bennettaova jezera bylo třeba postavit přemice a podstoupit: pak asi 600 km dlouhou cestu po horním Yukonu, divokým a zrádným říčním korytem, plným peřejí, útesů a vodopádů. Málokdo z těch, kdož se v srpnu, září či říjnu 1897 vydali za zlatem, dokázal trasu překonat do příchodu zimy. Po krkolomných chodnicích Čilkutského nebo Bílého průsmyku bylo totiž zapotřebí postupně přenášet veškerou výzbroj a zásoby potravin, náklady představující tunu na jednoho muže. Ani za pomoci soumarů se po etapách nedalo postupovat rychleji: Skupina kutačů se za týden stihla posunout o 8-10 kilometrů. Jen ti, jejichž přesun proběhl bez komplikací, zvládli přechod přes hory až k břehům řeky za šest týdnů. Ovšem za cenu naprostého, často tragicky končícího vyčerpání. Dorazili, a bylo pozdě: Řeka počala zamrzat. Dříve než se hloučkům zlatokopeců podařilo pokácet stromy, spracovat kmeny a sroubit žluny, často ke zlatu se na celých sedm měsíců uzavřela. Armáda vyčerpaných mužů, kteří propadli vidině snadno nabytého bohatství, musela přezimovat. Mnozí se vrátili, mnozí útrapy nepřežili, mnozí vydrželi. A když pak v květnu 1898 odpluly z Yukonu a Klondyky poslední ledy, objevily se za bariérou ker stovky žlunů. Stovky a tisíce lidí, kteří se na podzim roku 1897 vydali zobrat si zlomy, dorazili k cíli. Jako mávnutím proutku se osada s několika chatrčemi počala proměňovat v legendární zlatokopecké středisko. De facto během dvou let se z Dawsonu stalo město s 20 000, pak s 30 000 obyvateli, půl tuctem bank, třemi týdeníky, s telegrafním i železničním spojením, s bezpočetem zábavních podniků. Asi na tučet roků se zrodila víceméně pravdivá legenda o nejobhatším a nebláznivějším městě na světě. Poté se však zlatonosná páda vyčerpala. A co bylo chvíli pravdou, stalo se napudrovanou přísadou do filmových scénářů. Kolem roku 1920 byl prosulý Dawson už ras jen obyčejnou vesnicí o desítkách stích duší a Klondyka jednou z bezpočtu řek na Aljažce.

Bylo krátce po setmění. **Vánoce na 130. rovnoběžce**

Tam nahoře v Kanadě nenastává úplná tma, ale polární šero. Tento večer v Karibských horách severně od jezera Athabasky byl večerem svátečním i všedním. Svátečním pro všechny lidi v osadách i osamělých srubech, kterým co nejdřív měla nastat chvíle, kdy se /jak bylo tam v Kanadě obyčejem/ zapálí vánoční polena v krbech anebo rozsvítí se svíčky na vánočních stromcích podle zvyku, který za moře přinesli přistěhovalci z daleké Evropy.

Všedním byl pro celý ostatní svět venku. V lesích, na planinách, kolem řek i jezer zůstalo vše při starém. Padal sníh, zuřila vichřice, anebo mrzlo v bezvětřném klidu bílých plání. Zvířata se starala o hubené živobytí podle svého, jako každý jiný den. Cariboo se lopotně prohřbával závějemí ke kousku suchého mechu a sněžná sova neslyšně slídila nad zavátou pustinou.

Vlci, postrach divočiny, se jako každý večer svolávali svým protáhlym voláním k lovu. Velký a silný vůdce smečky narazil na stopu. Byla to stopa čerstvá a pach tak silný, až se zachvěl. Okamžitě zarazil svůj běh, zdvihl hlavu k obloze, a již se nesla zavátou krajinou divoké výzva, volající ke štvanicí. A už tu byla odpověď - první, druhá, pátá, desátá... Vůdce smečky krátce vyštěkl a ihned s čenichem u země vyrazil kupředu. Zezadu i po stranách se k němu přidávali ostatní vlci, jako šedé stíny. Jeden za druhým, všichni se stejnou touhou po kořisti.

Zdivočelí se dali a bez hlesu. Jenom údery tlap o zmrznuté známky blíží - tomu bývalo každý ké dnes, kdy divolena, ale člověka. Pronásledování je spatřili temnou

do plného běhu, tiše horký dech a tlumené lý sníh byly jedinými se tragédie. Tak den, tak to bylo taci lovci nehonili je - Muže a jeho spřežení. už uslyšeli a v dále skvrnu na sněhu. Za-

čal závod se smrtí. Muž šlehl bičem do psů, ale nebylo třeba. Psi sami věděli, že jen v jejich rychlých nohou je záchrana, a tak letěli, co mohli. Ale saně byly těžké a vlci se rychle přibližovali. Muž ponechal psy, aby běželi, jak dovedou, a připravil se k boji. Ulehkl s ručnicí na saně a za chvíli již jeden plamenný jazyk za druhým letěl vstříc hladové smečce. A lovec Hardy byl mistrem svého oboru. Co chvíli některá krvelačná šelma bolestně zanaříkala, udělala několik přemetů a zůstala ležet. Konec postřeleného vlka byl velmi krátký. Smečka se na něho okamžitě vrhla a po několika minutách nebylo po něm ani památky. A v honu se pokračovalo. Tiše a zlověstně. Po několikeré bolestné zkušnosti se vlci stali opatrnějšími a rozdělili se na dva proudy.

Ve stínu lesa, kde šero zhoustlo, dostihla smečka saně na tak malou vzdálenost, že již nebylo možné uniknout. Hardy se bleskově rozhodl. Znovu nabíl pušku a odřezal psy od saní. Připravili se k boji. Nejdříve se srazili psi s vlky. Bylo to strašlivé klubko a osud psů, vyčerpaných tahem, byl předem zpečetěn. Hardy, ponechaný na chvíli bez povšimnutí, využil situace, rychle si připjal sněžnice, na záda upevnil malý kožený vak a nepozorován prochal k blízkému lesu. Tam hodlal nalézt úkryt a větší ochranu, než na holé pláni. Sníh byl umrzlý a on jako dobrý běžec získal slušný náskok. Vlci, kteří byli stále zaměstnání bojem s ubohými psy, si jeho zmizení nepovšimli.

Avšak přece! Jeden temný bod utíkal po jeho stopě. Lovec přidal do kroku, ale pronásledovatel byl rychlejší. Když muž viděl, že nemůže uniknout, postavil se zády ke stromu, pušku sevřel v ruce jako kyj - a čekal. Na jednoho vlka nehodlal střílet, aby nepřivolal ostatní. Napřáhl ruku k ráně, ale zvíře nezaútočilo - naopak vydalo radostný a krátký štěk! Hardy si oddechl. Byl to jeho vůdčí pes Hero.

Nu, byli teď dva a naděje na záchranu se zdála bližší. Byli sotva míli od domova, krátkou cestou přes les snad ještě méně, a vlci se stále neobjevovali! Psi bojovali s vlky statečněji, než se očekávalo.

Muž se psem se dali znovu do běhu. Že vlci přijdou, věděli určitě, ale chtěli být co nejblíže domova, tam za lesem, odkud mohla přijít pomoc. Museli přece dojít! Hardyho očekávala celá rodina k štědrovečernímu stolu a on, otec rodiny, přináší svým drahým dárky pečlivě zabalené v koženém vaku, který si před opuštěním saní připevnil na záda.

Již měli polovinu vzdálenosti za sebou, když se z dálky ozvalo protáhlé zavytí mnoha vlčích hrdel, které znělo jako dravé zasténání. To psi dobojovali marný, ale statečný boj. Nyní již zbýval jen on - Hardy a jeho pes. Toto vědomí je pobídlo k ještě většímu spěchu. Byl to zoufalý a vyčerpávající běh, ale naděje svítala. Zkratkou již přeběhli les a byli znovu na planině. Domov se blížil, ale blížili se i vlci. V šeru polární záře již viděli jejich tmavá těla jako děsivé přízraky. Hardy zamířil k okraji sněhové závěje. To bylo od zkušeného lovce moudré rozhodnutí. Jeho na sněžnicích sních snadno unesl, ale vlci až po břicho zapadali do hlubokých závějí a těžko se prodírali kupředu. Znovu tak získal Hardy malý náskok, i když musel pomáhat psovi, kterého táhl za obojek. Vzdalovali se, ale ne na dlouho. Měkká závěj končila a na tvrdém sněhu vlci znovu získávali.

Nezbylo, než znovu bojovat. Hardy se otočil, zamířil znovu do středu rozzuřených dravců a rána otřásla krajem. Bolestné zavytí vykouzlilo na lovcově tváři spokojený úsměv, neb to znamenalo opět několik desítek metrů náskoku. V dálce již bylo vidět světla několika chat. Pronásledovaní ještě více zrychlili, ale smečka jim byla opět v patách. Lovec se obrátil a znovu vystřelil. Jednou, dvakrát, třikrát, čtyřikrát - tak rychle za sebou, že se překvapení vlci zaraženě zastavili. Ale za okamžik se vrhli na poraněné druhy. Vlk trhal vlka. Bylo to ohavné divadlo, ale pro Hardyho to znamenalo blíž k záchraně.

Slyšeli již ve srubech střelbu, anebo bude muset svůj zápas dobojovat sám se svým psem? A znovu nastal zoufalý boj během vyčerpání muže a vytrvalých pronásledovatelů. Výtečný střelec Hardy v něm postřílel téměř celou smečku. Už jen čtyři vlci zbývali - a dva z nich ještě stačil zastřelit, než mu došly náboje.

Již jen několik desítek metrů zbývalo k domovu, když na lovce skočil jeden z posledních vlků. Bylo to obrovské šedivé zvíře. Hardy se pod jeho tíhou zapotácel, a jen díky silnému kožichu zůstal nezraněn. Druhý vlk zaútočil na psa. Hero zůstal stát jako socha a jako zkušený bojovník, který již vybojoval mnoho podobných zápasů, očekával výpad. Vlk jako blesk bez rozmyslu vyrazil a jeho čelisti sklaply jako ocelové past. Hero uskočil a sám chňapl vlkovi po plecích kterou trhnutím rozdrásal. A znovu byli v sobě. Váleli se v klubku v nerozhodném boji, než se jim podařilo vyskočit na nohy. Tu začal Hero obezřetně obcházet vlka a náhle jako blesk, s hlavou skoro u země, odzdola zaútočil. Výpad se zdařil. Pes zatnul zuby do nechráněného hrdla. Obrovskou silou tiskl a tiskl, stále blíž a blíž ke krční tepně, jejíž prokousnutí znamenalo už konec. Vlk se zoufale bránil a zmítal. V posledním pokusu o vysvobození se zekousl psovi do nohy, ale i když ji téměř překousl, Hero nepustil.

Mezitím Hardy bojoval s vlkem u paty mladého smrčku, který mu chránil záda. Tam se postavil čelem proti zvířeti jen tak, s holýma rukama. Vlk

dlouhým skokem vylétl proti muži, ale železná lovcova pěst dopadla na jeho čenich takovou silou, že s bolestí odlétl na stranu. Ale znovu jako blesk se vrhl kupředu. Jeho žluté, jako nože ostré zuby, zacvakaly blízko mužova obličej, ale ten byl opět o zlomek vteřiny rychlejší. Hardy bojoval klidně. Mžiknutím oka zjistil, že jeho pes nemá k vítězství daleko a on sám si s jedním vlkem snadno poradí, třeba i holýma rukama. Rány jeho pěstě dopadaly na vlkův čenich jako kladiva, a rozzuřené zvíře šílené bolestí neumdlávalo, i když odlétávalo jako prázdný pytel. To už měl Hardy i diváky. Obyvatelé osady, vyburcovaní výstřely a hlukem zápasu, vybíhali s lucernami i pochodněmi ze svých srubů. Konec zápasu pak byl již krátký.

Nadšené výkřiky obklopovaly oba bojovníky. To osadníci oslavovali vítězství Hardyho a jeho psa nad smečkou lstivých vlků. Bylo však těžce vydobyto, a šťastně skončilo jen díky zdatnosti a zkušenosti obou. Pyšně si odváděli synové svého otce domů do tepla krbu a pohody vánočního večera, kterou již nemohlo nic pokazit. Neopak nastala veliká radost. Pes Hero mohl tentokrát strávit večer uvnitř srubu, i když to jinak severským psům nebývá dovolováno.

Když potom zažehli svíčky vánočního stromku, otec rozvázal kožený vak a začal rozdávat dárky. Všichni měli radost, ačkoliv je stále ještě děsila myšlenka, že všechno mohlo skončit úplně jinak.

Po večeři vyšli do klidného večera a na onen mladý smrček, u kterého skončil boj, upevnil každý člen rodiny jednu hořící svíčku. Bylo to vděčné poděkování.

A na paměť této události rozsvěcuje Hardyho rodina u svého domu živý vánoční stromek. Již ne několik svíček, ale celý smrček je poset zářícími světélky, které jako hvězdy svítí do šera noci, nad níž jako tajemná záplava bez ohně se kmitají barevné výbuchy polární záře.

V l k S a m o t á ř

ALBUM AUTOGRAMŮ ZVÍŘAT

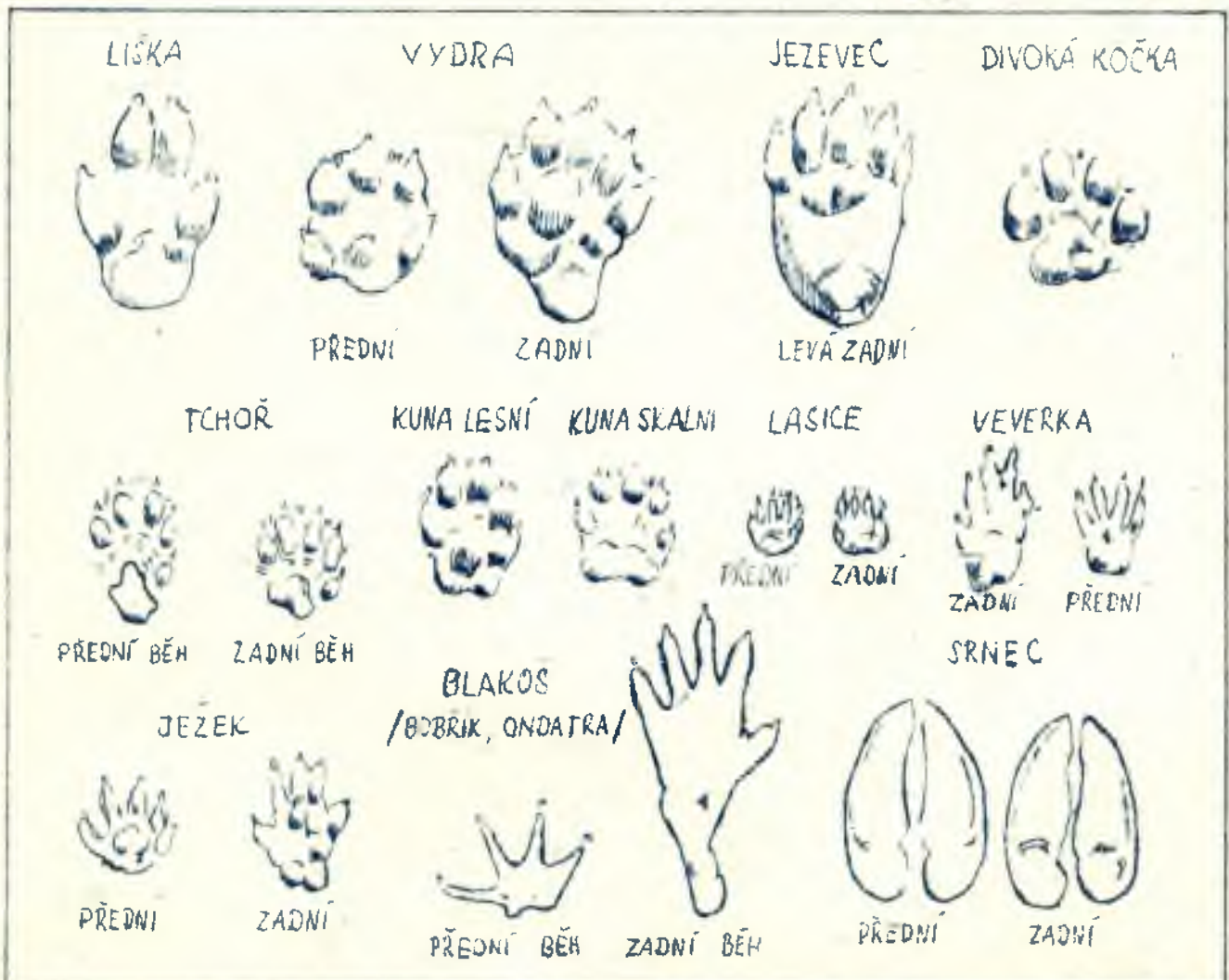
Žijete-li na venkově nebo jste-li na táboře, mohu vás naučit starému přírodovědeckému šibalství. Vyhledejte si dutý strom. Někdy jej zdaleka naleznete podle mrtvého vrcholku, a někdy, přijdete-li na strom, jenž před léty přišel o jednu ze svých nejsilnějších větví. V každém případě staré duby, buky a kaštany bývají duté, kdežto např. jilmy zřídka kdy, poněvadž jak se jednou začnou kazit, zahynou.

Pamatuj, že každý dutý strom je nájemním domem pro zvířata v lese. Může být domovem dvaceti různým rodinám. Ptáky a netopyry je těžko pozorovat, ledaže hnízdí. Čtvernožci se však snáze prozradí. Pořídíme si pro ně knihu navštívenek u paty stromu, takže každé chluapaté stvořeníčko zde napíše svoje jméno a nějakou příležitostnou myšlenku, až poleze na strom.

Jak? To je prosté; častěji jsem to dělal. Nejprve vyčistí a vyrovná zem okolo stromu na metr nebo půldruhého metru široko; pak ji posyp povlakem prachu, popele nebo písku. Srovnej, uhláď - a pak čekej přes noc.

Ráno - většina čtvernožců jsou nočními chodci - se vrát; a shleďáš, že každý tvor se čtyřmi nohama, jenž přišel ke stromu - nájemnímu domu, zanechal nám svou stopu, to jest svůj podpis nebo znamení. Ani dvě zvířata nedělají stejnou stopu, takže každá veverka, jež lezla nahoru, každá kuna nebo myška a každý zajíček, jenž přišel ke stromu, otiskl jasně svoji vzpomínku, aniž měl ten úmysl; a my, kteří studujeme vědu lesa, můžeme čísti zápis a vyprávět, co se událo v noci.

E. T. Seton

Táborový oheň

Dokud člověk nepoznal oheň a nepřinutil ho, aby mu sloužil, byl ubohým, nemohoucím tvorem. Trásl se zimou, jedl syrovou potravu a noc se mu zdála děsivou a pustou. Teprve oheň otevřel lidstvu nový svět. Nejdříve pravděpodobně poznal člověk oheň a teplo od slunce a blesku - viděl jeho blahodárné účinky, ale poznal i jeho moc. Proto ke slunci a blesku vzhlížel s posvátnou úctou a pokornou bází. Dokud nedovedl rozdělat oheň sám, stávil k němu strážce, který dnem i nocí střežil oheň a živil ho dřevem. A smrtí trestal toho, kdo nechal oheň uhasnout.

Oheň byl prvním lidem nejlepším přítelem a druhem. Jeho význam se proto hluboko vtiskl do podvědomí všech lidí, a proto i my dnes cítíme jeho kouzlo, i když v našem civilizovaném životě již oheň nehraje tak důležitou úlohu, jak tomu bývalo v dobách dávno minulých. Živý oheň býval vždy představitelem světla, tepla, ochrany a přátelství. Proto i my rádi sedáváme v jeho rudé záři a i nás přitahuje, jako naše dávné předky.

Oheň je sám o sobě dokonale čistý. Všechno nečisté spálí a promění jen v dým. Proto i strážkyně ohně ve starém Římě musely zachovat panskou čistotu. Protože oheň měl moc očišťující, byli v něm spalováni mrtví, aby jejich ohněm očištěné duše mohly vejít do Podsvětí.

Oheň je známkou přirozeného bratrství. Mezi všemi, kteří okolo ohně sedí, by měly zmizet přehrady, nepřítelství i nenávisť. Oheň působí na naše smysly, otevírá naše duše, které se tak stávají vnímavějšími a přístupnějšími k citům i dobrému slovu. Když slyšíme praskání polen, cítíme vůni jehličí a pryskyřice a díváme se do plápolajících plamenů, chceme být všem okolním lidem přáteli, bratry.

Není možno nezpomenout praobyvatel Ameriky, Indiánů. Také oni řešili všechny důležité otázky u ohně. U ohně se uzavíraly nejdůležitější dohody a smlouvy, u ohně se vyhlášovala válka, u ohně se uzavíral mír. Scházeli se tam celý kmen, aby na čestné místo posadil své hosty, vykouřil s nimi kalumet míru a uzavřel s nimi velkou smlouvu o míru a přátelství.

Toto je něco málo z té velké a krásné knihy Lesní Moudrosti, z přírody, kterou každý tramp a zálesák nosí ve svém srdci. Táborový oheň je pro každého z nás posvátný, a proto si ho každý musí vážit. Přel bych vám, aby i vás uchvátilo kouzlo dávných věků, když zasednete ke svému ohni. Ať posílí vaši lásku k přírodě, aby ve vás vzklíčila semena, která by vyrostla v těžké klasy a vydala bohatou úrodu. Chépejte táborový oheň jako symbol zálesáctví, jako něco posvátného. Okamžiky u něho prožité jsou nejvelkolepější z trampského života. U ohně se otevírají lidská srdce, člověk má opravdu nějak blíž k člověku. Ať váš táborový oheň ve vás věčně hoří, a až zestárnete, bylo by dobře, abyste mohli říci, že jste žili plný a plodný život, že jste nežili marně.

Vlk Samotář a Unkas

12

přeje

Rešetlák

1978

& TOTEM

- 1 - Úvodní strana /Cimbura/
 - 2 - Tapi: Dvojice
 - 3 - E. T. Seton: Woodcraft
 - 4 - Rudy: Vracím se na stará místa
 - 5 - Výzva T.S. H. z Havírova a T.S. C. z Prahy
 - 6 - Tab: Cancák; Malíř; Setkání
 - 7 - Kid: Té noci svítily hvězdy
 - 8 - Houla: Večery
 - 9 - Franta Dostál: Slavná doba jezdců
 - 10 - Vtipy Honzy Vyčítala
 - 11 - Dewi: Jen proto
 - 12 - Fyzička: O trampsém bohu Pajdovi
 - 13 - Pepi: Poslední
 - 14 - Riki: Pravdivá pohádka
 - 15 - Vilda Dubský: Divoký Západ
 - 16 - Majka: Rozhovor
 - 17 - J. Matějček/J. Zach: T I R
 - 18 - Fišta Ztracenec: Malej Patrik
 - 19 - V. Joring: Dobrodružné dostavníky
 - 20 - Bob Hurikán: Filosofie tuláka
 - 21 - Han: Trampí
 - 22 - Sandy: Sedící Býk /1834 - 1890/
 - 23 - Juan: Brána
 - 24 - Balcar: Pro bílej límeček
 - 25 - Eva Olšanská: Americký bizon
 - 26 - Honák/Řešetlák: Smutek
 - 27 - Franta Dostál: Dřevěná městečka
 - 28 - E. T. Seton: Z duševního života dětí přírody
 - 29 - Wabi Ryvola: Podzim
 - 30 - Petr Hora: Zlato na Klondyku! /M S 77/
 - 31 - Vánoce na šedesáté rovnoběžce /Vlk Samotář/
 - 32 - Vánoce na šedesáté rovnoběžce - pokračování
 - 33 - Vánoce na šedesáté rovnoběžce - dokončení
 - 34 - E. T. Seton: Album autogramů zvířat
 - 35 - Vlk Samotář a Unkas: Táborový oheň /závěrečná stránka/
-